

JMG

Journalistprogrammet VT 2012
Institutionen för journalistik, medier
och kommunikation
Göteborgs universitet

Genrelogiken är besegrad

En kvalitativ innehållsanalys av skandaljournalistik inom
sport och politik i svensk kvällspress

Författare: Aron Engman, aron.engman@gmail.com
Johan Falk, falk@live.se
Sandra Divinyi, sandradivinyi@hotmail.com

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Genre logics conquered

Written by: Aron Engman, Sandra Divinyi and Johan Falk

2012-04-27

Supervisor: Johannes Bjerling

Thesis in Journalism, Media and Communication

Aim: We have studied the similarities and differences of medialization in two control fields of journalism; sports journalism and politics. This was done with the theory of them being medialized in similar ways. The two fields have been chosen because they in many ways don't resemble each other in genre logics; a difference in sets of rules that limits the conditions within the field, that is. Moreover we recognize that media logics are the dominating logics within the area of politic journalism due to medialization. And framing as the collected theory for angling the scandals in a specific way, a frame that we believe are similar no matter these control fields.

Method: By using a qualitative content analysis we have been deep reading the sixty articles of our material. This type of study was chosen in order to get behind the text, to the under text and more subtle messages hidden in more symbolic meanings. Definitions of the protocol questions used have been discussed thru out the whole study as well as the reasoning of results and conclusion. We have used the digital database Mediarkivet.se when gathering articles from the tabloid papers Aftonbladet and Expressen which we limited our material to.

Result & conclusion: Our theory was originally that sports journalism, in most and important matters would be mediated similarly as politics. We knew from start that politics would be more mediated but still believed that the differences would be relatively minor. We were right, a lot of the scandal portrayal and coverage of sports was much like the coverage of politicians. Even though some variances could be detected, the collected picture proved our theory to be correct. Sports journalism is indeed clearly medialized and affected by the concentrate of media logics.

Suggestions for future research: We limited our material to name given actors within the scandals. Our motive for doing so was grounded in us wanting to secure that the scandal would be able to show for the media logic criteria of personification. Now for future research we suggest just that, the study of nameless actors within scandals, to be an area of interest as long as functional ways of measuring is found. Moreover the web coverage of scandals is also an interesting area since web journalism is known for the lack of source criticism. Also a study of opinion material applied on the same set up as our study could be deepening and valuable. Finally we suggest other areas of journalism such as economics or entertainment journalism to be interesting for similar studies as this one.

Contribution of thesis: Our study aims to present new knowledge about the mediation of the sports genre of journalism in particular, other genres than politics in general, and thereby creating a point of reflection of the journalist role in scandal journalism. The new perspectives presented will provide professional Swedish journalists with a new tool to work with in the matter of professional self-consciousness when portraying scandals. Also it widens the range of future research in the area of scandal journalism and mediation of journalistic genres.

Keywords: Framing, medialization, media logics, genre logics, scandal journalism.

Innehållsförteckning

Abstract

1. Inledning	1
2. Syfte & Frågeställningar	3
2.1 Problemformulering	3
2.2 Syfte	4
2.3 Frågeställningar	4
3. Teori	5
3.1 Mediologi och medialisering	5
3.1.1 Vad är då medialisering?	5
3.1.2 Fyra faser av medialisering	6
3.1.3 Individualisering och medialisering	6
3.2 Skandalen	7
3.2.1 Hur uppstår en skandal?	7
3.2.2 Skandalens utveckling	8
3.2.3 Tre olika typer av skandaler	10
3.2.4 Skandalernas demokratiska funktion	10
3.2.5 Tidigare empiriska resultat	11
3.3 Framing	11
3.3.1 Utvecklat: påverkan genom framträdande	12
3.3.2 De fyra delarna av framing	12
3.3.3 Teoretiska debatter	13
4. Metod & Material	14
4.1 Val av metod	14
4.1.1 Etnografisk innehållsanalys (ECA)	14
4.2 Val av material	15
4.2.1 Val av ämnesfält	15
4.2.2 Val av skandaltyper	16
4.2.3 Val av fall	16
4.2.4 Val av tidningar	18
4.2.5 Val av artiklar	18
4.2.6 Val av tid	19
4.3 Tillvägagångssätt	19
4.4 Undersökningens kvalitet	19
4.4.1 Validitet	20
4.4.2 Reliabilitet	21

5. Resultat & Analys	22
5.1 Skandalbeskrivningar	22
5.1.1 Dulee Johnson	22
5.1.2 Magnus Hedman	23
5.1.3 Tomas Johansson	24
5.1.4 Åke Blomqvist	25
5.1.5 Sven Otto Littorin	26
5.1.6 Fredrik Bremberg	27
5.1.7 Dusan Djuric	28
5.1.8 Bruno Reinfeldt	29
5.1.9 Per Gahrton	30
5.2 Vem gör en överträdelse?	31
5.2.1 Förväntningar	32
5.2.2 Övriga aktörer	33
5.3 Vad består överträdelsen av?	34
5.3.1 Skuldförklaring	34
5.3.2 Bemötandet av media	35
5.4 Vilka konsekvenser får överträdelsen?	35
5.4.1 Ansvarsutkrävande eller försvar	36
5.4.2 Medieträning	38
5.4.3 Reportern tar ställning	39
5.4.4 Följden	41
5.4.5 Vilka påverkas?	42
5.5 Slutsatser	42
6. Sammanfattning	44
7. Slutdiskussion	45
7.1 Skandalens konsekvenser och den journalistiska kvaliteten	45
7.2 Medierna som aktörer i skandalen	46
7.3 Skandalens avskydda storebror	46
7.4 Vidare forskning	47
Referenser	48
Artikelreferenser	50
Bilagor:	
Protokoll	54

1. Inledning

I detta kapitel kommer vi att presentera vad vi undersökt och varför vi anser att det är intressant att titta närmare på detta.

Per Albin Hansson, socialdemokratisk politiker som var Sveriges statsminister mellan åren 1932-1936, hade två familjer. Eftersom skilsmässa på den tiden var tabubelagt levde Per Albin Hansson och hustrun Sigrid som ett par utåt samtidigt som Per Albin hade en annan familj i en helt annan stad. Han klarade av att försörja båda familjerna och hann också med att leva hos de båda familjerna under långa perioder.

Detta visste medierna om men valde att inte skriva något om det. På Sveriges Televisions hemsida kan vi läsa att medierna behandlade detta som en ”offentlig hemlighet”, något som aldrig skulle kunnat ske idag. Idag skulle hans privatliv ha skapat enorma rubriker.

I samband med Littorin-affären 2010 skrev Niklas Ekdal en krönika i Dagens Nyheter där han bland annat diskuterar om man inte borde lämna vuxna personers privata och frivilliga relationer i det privata, den bakre regionen (se ”3. Teori”). Han menar att politiken blir bäst om man kan utgå från sakfrågor, men han gör dock skillnad på om skandalen är en brottslig handling eller ej.

”Rätt eller fel? Vem vet. Det enda vi kan konstatera är att Per Albin höll Sverige utanför andra världskriget, räddade landet från fascismen och 1930-talets massarbetslöshet, lade grunden för folkhemmet, välfärden och ett sekel av socialdemokratisk dominans. Han var en starkt bidragande orsak till att vi på fredlig väg fick demokrati och allmän rösträtt över huvud taget. Vägde detta politiska facit möjligen tyngre än det tvivelaktiga familjelivet? Kanske. Med dagens medioklimat hade mannen i varje fall varit omöjlig.” (Ekdal, 2010, Dagens Nyheter)

Idag kan stora som små övertramp leda till stora rubriker och en följetong som varar i veckor eller till och med månader. För kvällspressen har det blivit vardag att skriva om skandaler.

I denna uppsats kommer vi att undersöka skillnaden mellan två olika journalistiska fält, sport och politik, för att se om det finns likheter och skillnader i hur man inom respektive område bevakar en skandal. Politiker utsätts för en annan typ av bevakning och granskning då de bär ett större samhälleligt ansvar jämfört med idrottare. Det bör dock tilläggas att de senare ofta är aktiva ansikten utåt för framstående välgörenhetsorganisationer.

Vår hypotes har vi ställt med utgångspunkt i teorier kring medielogik, medialisering, individualisering och framing. Vi tror att oavsett om skandalen utspelar sig inom sportens värld eller i den politiska sfären, förblir de medielogiska reglerna dominanta över respektive genrelogik. Det vill säga att de följs i större utsträckning i det journalistiska gestaltandet av de olika skandalerna. Alltså blir *framingen*, som beror av samma medielogiska regler i de olika skandalerna, densamma i båda genrer.

Vi anser att det är värdefullt och intressant att undersöka detta område då skandaljournalistiken är en betydande ingrediens i dagens mediasamhälle. Detta blir en maktgranskning som sätter den såväl genrelogiska som personliga, moraliska normöverträdelser i centrum. Oavsett vad vår studie visar finner vi ett värde i resultatet för yrkesutövarna. De får en chans att reflektera över sin yrkesroll och på vilket sätt de är delaktiga i att applicera samma ram på flera olika ämnesområden, eller hur de skiljer i rapporteringen mellan olika fält. Det blir en kunskap och något att reflektera över när

skandalen inträffar – ska en idrottare hängas ut på samma sätt som en politiker? Och vilka perifera aktörer tillåter man sig egentligen att använda och dra med in i centrum av rapporteringen?

Genom denna undersökning bygger vi även ut tidigare forskning inom skandaljournalistik då den främst har behandlat enskilda fall av skandaler. I tidigare forskning har man bland annat jämfört hur skandaljournalistik har förändrats över tid samt om det finns skillnader mellan hur män och kvinnor porträtteras som huvudaktörer i en skandal. Vi väljer att jämföra hur medielogiken drabbar olika genrer eller styrfält inom journalistiken. Med detta vill vi påstå att vi har en tydligt kumulativ ansats som syftar till att expandera forskningen och kunskapen om skandaljournalistik mot en riktning som ännu inte har utforskats.

2. Syfte och frågeställningar

*Detta kapitel inleder vi med att ringa in det problemområde studien utgått ifrån.
Vi kommer sedan att presentera studiens syfte samt våra frågeställningar.*

2.1 Problemformulering

Inom politiken har det skett en medialisering i och med att medierna har blivit en central arena för kommunikation mellan politiker och medborgare. Politikerna är beroende av medierna för att nå ut med sina budskap och har därför anpassat sig efter medielogiken för att kunna hantera medierna mer effektivt.

Medielogik handlar om att personifiera, stereotypisera, dramatisera, polarisera, intensifiera och förenkla. Den här medielogiken har alltså blivit ett centralt maktverktyg inom politiken. Men vi tror även att andra arenor är beroende av att nå ut med hjälp av medierna och att även de har anpassat sig efter denna logik. Specifikt har vi då valt att se på sportjournalistik då den skrivs och sker inom andra, betydligt annorlunda, ramar än de som politiken verkar inom. Med det menar vi bland annat en annan typ av ansvar, andra förväntningar och andra krav på vilka man tolkar som kända profiler.

Genom att ställa frågorna som vi formulerat under ”2.3 Frågeställningar”, kan vi plocka upp och belysa de nyckelelement som kategoriserar texten och som tydligt är påverkad av medielogiken. Det innebär i praktiken att politiker tydligt följer dessa mallar, men ger också indikationer om att idrottsvärlden också har tagit efter och anpassat sig till samma logik.

Framing handlar om urvalsprinciper och de urvalsprinciperna beror i sin tur på medielogiken och hur de är organiserade för att skapa en vinkel i texten. Det är denna medielogik som vi har letat indikatorer på i granskningen. Olika ämnesfält präglas av olika uppsättningar ramar för vad journalisterna väljer att rapportera om och på vilket sätt de formar texten, genom exempelvis tilltal. Det är vad vi kallar genrelogik.

Men vi tror alltså att den frame som dominerar inom respektive styrfält centralt bygger på medielogikens regler och förutsättningar.

2.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur medielogiken kommer till uttryck inom två journalistiska styrfält, sport och politik. Detta genom att se till kvällspressens rapportering av privatmoraliska normöverträdelser.

2.3 Frågeställningar

Tema 1: Vem gör en överträdelse enligt medierapporteringen?

Detta tema används på sätt och vis som ett referenstema för att placera in huvudaktören i ett sammanhang och möjliggöra en begripligare analys. Eftersom våra andra teman bygger på att vi vet vilken roll huvudaktören har måste denna besvaras först. Vi är även intresserade av att se vilka förväntningar som finns på personen. Dessutom tar vi reda på vilka andra aktörer som framträder i texten, exempelvis parti, organisationer eller idrottsföreningar.

Tema 2: Vad består överträdelsen av enligt medierapporteringen?

Genom detta tema kan vi specificera vilken typ av normöverträdelse som gjorts i syfte att hitta jämförelsepunkter styrfälten emellan. Under det här temat tittar vi också på hur huvudaktören hanterar granskningen av överträdelsen samt media.

Tema 3: Vilka konsekvenser får överträdelsen i medierapporteringen?

Under det här temat får vi slutligen reda på vad de övriga aktörerna kräver av huvudaktören. Om ansvar utkrävs, på vilket sätt framgår det och från vem, är centrala underfrågor för att kunna se mönster på hur medielogiken uppträder. Kanske till och med medierna själva deltar aktivt i ansvarsutkrävandet?

3. Teori

I detta kapitel kommer vi att presentera de teoretiska utgångspunkter vi har tagit avstamp i. Vi kommer att definiera vad en skandal är, redogöra kort för vad medielogik, medialisering, framing och individualism innebär.

3.1 Medielogik och medialisering

Jesper Strömbäcks placering av media på samhällskartan säger mycket om dess roll:

”The political system forms the institutional and regulatory boundaries within which the media are required to operate, whereas the markets and the dynamics between supply and demand shape what it is possible for commercial media enterprises to do to survive or be profitable. The more independent the media are or become from politics, the more dependent they become on market forces. Increasing independence from politics thus tends to increase commercialism in the media sector” (Strömbäck, 2008, s.241).

Medielogik är det regelsystem inom vilket media arbetar och producerar journalistik. Det vill säga nyhetsurvalsprinciper, stilistiska drag och arbetsätt. En expanderande medielogik kan man se inom journalistiken med vanligare och tydligare stilgrepp som personifiering, konkretisering, dramatisering, tillspetsning, polarisering, förenkling och konfrontering. Dessa karaktärsdrag förstärks ytterligare av en ökad kommersialism och en medialisering av bland annat politiken.

3.1.1 Vad är då medialisering?

GianpietroMazzoleni och Winfried Schulz beskriver medialisering som:

“The growing intrusion of media into the political domain in many countries has led critics to worry about the approach of the ‘media-driven republic’, in which mass media will usurp the functions of political institutions in the liberal state. The best description of the current situation is ‘mediatization’, where political institutions increasingly are dependent on and shaped by mass media but nevertheless remain in control of political processes and functions” (Mazzoleni & Schulz, 1999, s.247).

Det vill säga en medielogik som kommit att dominera den politiska logiken. Denna har forcerat fram ett nytt sätt för politikerna att hantera och agera i media och har därmed påverkat deras verkliga rutiner och arbetsätt.

Medierna har blivit den centrala kanalen i vilken politiker och andra samhällsinstitutioner kommunicerar med publiken. I takt med detta har de blivit en betydande maktaktör oberoende av andra.

Även vad gäller skandaljournalistiken har förändringar skett mot ett ytterligare personifierande. Över tid har politiker kommit att spela en personligare och privatare roll i media än de gjort tidigare och framför allt oftare. En intressant tabell och sammanställning

som visar på detta kan man hitta i Sigurd Allern och Ester Pollacks genomgång av politiska skandaler i Skandinavien (Allern & Pollack, 2012, s.41). Vi går in på detta något djupare nedan under ”3.2.5 Tidigare empiriska resultat”.

3.1.2 Fyra faser av medialisering

Jesper Strömbäck har försökt att ge en mer djupgående förståelse för medialisering genom att dela in dess utveckling i fyra faser. Detta är en pedagogisk indelning som bra belyser det successiva maktskiftet mellan politiken och medierna (Strömbäck, 2008, s.236).

Kort kan man sammanfatta det som en process som handlar om ett maktskifte från politiken mot medierna. Utvecklingen har skett genom en expansion som lett till att medierna blivit den dominerande kommunikationskanalen mellan politikerna och medborgarna. I och med detta har politiken forcerats att anpassa sig efter den medielogik som medierna arbetar efter. Det har alltså skett en *medialisering* av politiken.

Idag har medialiseringen nått sitt zenit och blivit helt integrerad i politiken. Aktörerna har bemästrat medielogiken och media är en egen maktinstitution som verkar av sig själv. Vikten av den mediala verkligheten ökar och är nästan omöjlig att undgå.

Medieträningen inom politiken är utbredd och det har blivit situationer där medierna får arbeta hårt för att genomskåda och kringgå politikernas mediestrategier. Medieträningen kan upptäckas bland annat genom att politiker är väldigt försiktiga i uttalanden och gör utspel när det passar in i deras mediestrategier. Andra journalistiska ämnesområden har i varierande grad genomgått samma medialisering och därmed utvecklat medieträning (Strömbäck, 2008, s.236-241).

3.1.3 Individualisering och medialisering

”In the most public and in the most private ways we are helplessly becoming high-wire dancers in the circus tent” (Beck & Beck-Gernsheim, 2002, s. 2).

En annan samhällsprocess som kan liknas vid medialiseringen är individualiseringen som på samma sätt genomsyrar hela samhället. Och i det här fallet kan de inte bara liknas vid varandra, utan också bero och påverkas av varandra.

De medierade kommunikationsformerna har spelat en stor roll i skapandet av jaget. Jaget har blivit ett ”symboliskt projekt” som man som individ aktivt arbetar för att konstruera. Thompson skriver att varje enskild person blir ”inofficiella biografiförfattare” i och med att vi konstruerar en historia och på så sätt påverkar föreställningen om vem man är (Thompson, 1995, s. 205, 208-209).

Medierna är idag med och skapar vissa händelser som annars inte skulle ha ägt rum, exempelvis presskonferenser. Utvecklingen har inneburit att politiker, idrottsmän och andra kändisar som syns i medierna kan uppträda inför en obegränsat stor publik. Det har i sin tur medfört att de fått anpassa sig efter den nya typen av synlighet. Den medierade offentligheten har förändrat den politiska maktutövningen. I och med de nya kommunikationskanalerna behöver man idag även bekymra sig för hur man framställs för de som inte är fysiskt närvarande (Thompson, 1995, s. 117-120, 133-138).

I och med denna utveckling har gränsen mellan det privata och det offentliga suddats ut allt mer och nya former av offentlighet har skapats. Politikerna är utsatta för allt större risker då

de inte längre kan kontrollera sin synlighet utan ständigt behöver tänka sig för. När man framträder eller handlar gör man det utifrån en särskild ram som innefattar vissa antaganden och överenskommelser. Handlar man inom denna ram, anpassar man sitt beteende efter den, för att ge en bild av sig själv som stämmer överrens med ramen och det intryck man vill förmedla. Thompson nämner några olika typer av händelser som kan ge upphov till problem, en av dem är skandalen (Thompson, 1995, s. 88, 124, 141).

3.2 Skandalen

“The general public has become used to the term scandal as a common characterization for norm violations in different areas of society. The term itself, from the Greek skandalon, is as old as the Old Testament, but in modern capitalist societies it is journalism that has taken over the institutional role of public guardian of society’s norms.”(Allern & Pollack, 2012, s.7)

Skandaler är djupt rotade i historien och utvecklingen har följt med framväxten av mediasamhället. Detta har gjorts möjligt genom tryckkonsten under 1500-talet och senare digitalisering under 1900-talet. Det har varit en utveckling som har förändrat politiken och förflyttat gränsen mellan den privata och den offentliga sfären (Thompson, 2000, s. 31, 260).

John B Thompson kan ses som en av experterna på området. Dagens betydelse av en skandal är, enligt honom en överträdelse av allmänt accepterade värderingar, normer och moraliska koder som finns i samhället (Lull & Hinerman, 1997, s.39-48). Ju mer synlig någon är desto mer sårbar är personen för att bli huvudaktör i en skandal (Thompson, 2012, s.9-12). För vissa samhällsgrupper kan en överträdelse ses som mer allvarlig än om någon inom ett annat fält gör desamma. (Thompson, 2000, s. 15).

Vi kommer att studera sportjournalistiken samt den politiska bevakningen av skandaler och jämföra styrfälten emellan. Då är det viktigt att ta hänsyn till dessa skillnader och likheter i förutsättningar mellan de olika genrelogikerna.

Gemensamt för de båda styrfälten är att de sannolikt bedöms hårt i fall av t.ex. sexköp då detta anses som en moraliskt oförsvarbar handling oavsett yrke eller karriär. Däremot kan konsekvenserna bli värre för en politiker beroende på att de står bakom den lagstiftning som förbjuder sexköpet. En skillnad som lämpligen kan tas upp är att en ekonomisk skandal många gånger skulle drabba en politiker hårdare än för exempelvis en nöjesprofil. Detta eftersom många politiker direkt har koppling till penningpolitik och har hand om både skattepengar och får lön för att göra just det.

3.2.1 Hur uppstår en skandal?

Enligt Bengt Johansson är en skandal ett socialt fenomen då det krävs minst tre personer för att det ska bli en skandal. Först och främst måste någon göra en överträdelse av värderingar, normer och moraliska koder. Någon måste sedan få veta vad som hänt. När en tredje person sedan får veta vad som skett och man då blir överrens om att det är oacceptabelt, så blir det en skandal. En skandal innefattar därmed två delar, själva överträdelsen och den offentliga reaktionen (Johansson, 2006, s. 54).

Lull och Hinerman är inne på samma spår. De säger att för att det ska bli en skandal krävs det en grad av offentlig vetskap om händelsen. Utan publik kan en överträdelse inte bli en

skandal. Det är publiken som bedömer övertrampet som skandalmässigt eller inte (Lull & Hinerman, 1997, s.16, 39-48).

Thompson går ett steg längre och säger att det inte blir en skandal utan respons. Det räcker inte bara att publiken blir uppmärksam på det. Väcker det inte ett tillräckligt stort intresse hos allmänheten att vilja veta mer kan det heller aldrig ta fart på allvar (Thompson, 2012, s. 9-12). Dessutom krävs det motkrafter som agerar, som exempelvis politiska motståndare eller andra kritiker (Thompson, 2000, s. 18-19). Rykten och skvaller kan utgöra grunden till en skandal men själva skandalen skapas först när media provocerar fram en allmän kritisk reaktion.

Av journalisten krävs det att ha goda trovärdiga källor samt att kunna omsätta fakta till något som skapar reaktioner. Allern och Pollack skriver att politiska reportrar/kommentatorer fungerar som en drivande kraft under pågående skandaler. De blir historieberättare som med sitt eget tyckande och åsiktstagande driver på debatten och skapar dramatik och ett medialt intresse (Allern & Pollack, 2012, s.100-101).

Det finns ytterligare en egenskap som är typisk för skandaler, och särskilt politiska skandaler. Det är att överträdelsen hotar politikerns anseende och renommé. I värsta fall kan det leda till att den politiska karriären skadas eller helt förstörs (Thompson, 2012, s. 9-12).

Skandaler kan även ske i mindre omfattning, på mer lokala plan. Det är när det lyfts upp i media som det blir ”riktiga” skandaler.”Mediated scandals” är inte bara skandaler som det rapporteras om i media, de är skapade i och av media. Visst krävs överträdelsen för att tända lågan, men när det väl brinner tillför medierna både bränsle och syre. Drivkrafter bakom detta fenomen är främst logiken bakom kommersialism och professionalism.

Lull och Hinerman har satt upp tio kriterier för att en skandal ska födas:

1. De sociala normer som reflekterar den dominerande moraliska synen måste överskridas.
2. Överträdelsen måste göras av specifika personer.
3. De måste handla på ett sätt som reflekterar deras motiv.
4. Individerna måste kunna urskiljas som förövare i sammanhanget.
5. Handlingen ska ha utförts medvetet eller på grund av vårdslöshet.
6. De måste bli ansvariga för det de gjort.
7. Händelserna måste ha åtskiljande konsekvenser för de inblandade.
8. Uppenbarelsen måste spridas vitt genom kommunikativa medier.
9. I vilka de passar in i en narrativt ”story”.
10. Vilken i sin tur påverkar ett allmänt intresse och diskussion.

(Lull & Hinerman, 1997, s. 11-13)

Vi förväntar oss att hitta de flesta, om inte alla, av dessa element i skandalerna vi tittar på då de är fundamentet i just skandaler. Dessa räknar vi med att förhålla oss till för att upptäcka de olika processerna i skandalerna. Punkt sju och tio är vi dock osäkra på om vi kommer att kunna använda oss av.

3.2.2 Skandalens utveckling

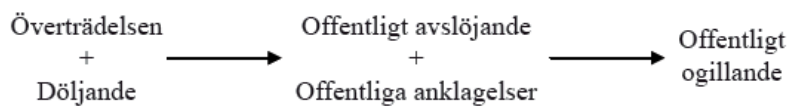
Thompson har två olika varianter på hur en skandal utvecklar sig (se figur nedan). I den första, och grundläggande varianten gör någon en överträdelse som man försöker att dölja. Detta följs av det offentliga avslöjandet och anklagelser, för att sedan landa i ett offentligt avståndstagande.

I Thompsons mer komplexa variant kan skandalen fortsätta ett eller flera varv efter att de inblandade träder fram och förnekar det som sagts eller gjorts. Detta ger energi åt fortsatt grävande från journalistens håll. Ofta riktas motanklagelser mot mediernas sätt att arbeta. Det är först när alla journalistiska vinklar tömts ut, kritikerna har sagt sitt och medierna har gått vidare som skandalen kan ta slut. Ibland kan det krävas en avgång innan medierna tystnar (Thompson, 2000, s. 24-25, 76).

När en skandal avslöjas reagerar huvudaktören ibland genom att förneka att händelsen har inträffat. Lögnen, eller den mindre skandallösa handlingen, blir en ny överträdelse som leder till ett nytt skede av skandalen. Uppmärksamheten riktas inte längre mot det som var handlingen från början, nu fokuserar man på personens försök att slingra sig undan. Detta kallar Thompson för ”second-order transgression”, det vill säga den andra överträdelsen (Thompson, 2006, s. 17).

Thompsons modeller för en skandal

De grundläggande ingedenserna i en skandal

Elementen i en mer komplex skandal

(Thompson, 2000, s. 24)

En skandal är så komplex att det inte går att förutspå hur den ska sluta. Thompson jämför en skandal med en roman där publiken/läsaren kan försöka räkna ut hur det ska sluta och vem man kan lita på. Den dramaturgiska likheten är en av anledningarna till att skandaler får plats i medierna (Thompson, 2000, s. 73). Lull och Hinerman drar samma parallell. De menar att det inte kan vara en skandal utan att vara inbyggd i en narrativ ”story” och tidningarna tävlar för

att kunna ”skriva nästa kapitel i storyn”. Detta tills de ser på mätningarna att folk har tröttnat på skandalen (Lull & Hinerman, 1997, s.16).

3.2.3 Tre olika typer av skandaler

Thompson delar in skandaler i tre olika typer:

Sexskandaler – överträdelser av sexuella koder. Detta rör de offentliga personernas privatliv.

Finansiella skandaler – missbrukandet av ekonomiska resurser.

Maktskandaler – missbruk av sin politiska makt.

(Thompson, 2000, s. 21)

Bengt Johansson har utvecklat den förstnämnda och kallar den privatmoraliska snedsteg. Han skriver att dessa ofta har sexuell anknytning men att överträdelsen även kan röra andra överträdelser av andra normer som exempelvis alkohol- eller drogmissbruk. De privatmoraliska skandalerna är, liksom de finansiella, inte begränsade till den politiska sfären (Johansson, 2006, s. 55-56). Det är denna typ av skandal som vi har fokuserat på i vår undersökning. Vi har valt att undersöka två typer av privatmoraliska/juridiska skandaler, sexskandaler samt alkoholskandaler (se ”4. Metod och material”).

Förutom politiska skandaler finns en skandaltyp som Lull och Hinerman kallar för *stjärnsandalen*. Dessa handlar om kända personer (inte politiker) som överskrider förväntningar och normer som publiken har på personen i fråga.

Men alla stjärnor rör sig inom sitt eget ”image system” vilket innebär att de har olika förutsättningar och kan göra olika överträdelser beroende på vilket system de har. Alltså ett system inom styrfältet som redan i sig har ett system som vi nämnt i inledningen till skandalavsnittet. Publiken och stjärnorna skapar själva förutsättningarna i systemet och publiken pendlar hela tiden mellan att döma den verkliga personen och den roll de får i media. Skandalen byggs alltså kring de tre faktorerna; stjärnans ”image system”, den publika moralen och händelsen i sig (Lull & Hinerman, 1997, s.20-25).

3.2.4 Skandalernas demokratiska funktion

Vissa skandaler är så kallade konstruerade skandaler vilket innebär att journalister har grävt fram den information som kan ses som komprometterande. I och med att man som redaktion väljer att lägga energi och pengar på detta sköter man sin funktion som tredje statsmakt (Lull & Hinerman, 1997, s.28-30).

I Anders Pihlblads bok *Drevet går* säger Bengt Johansson att det är naturligt med skandaler i en demokrati. Han kallar det till och med ett ”sundhetstecken” eftersom avslöjanden ska komma med jämna mellanrum. Gör de inte det måste man ana att journalisterna inte gräver nog mycket och tillräckligt djupt. Han konstaterar att det faktiskt inte förekommer skandaler i diktaturer (Pihlblad, 2010, s.43-44).

Bengt Johansson skriver att de politiska skandalerna nästan har blivit en naturlig del i de moderna valrörelserna. I slutändan kan valresultatet påverkas i och med att förtroendet för en kandidat eller ett parti kan ifrågasättas. Men genom medierna kan man förutom att få sitt liv blottat även få ut sina budskap. Man kan via medierna göra sig ett namn och sedan utnyttja sitt sociala eller politiska kapital inom politiken. Det är inte ovanligt att partiledare är med i

lekprogram på tv i ett försök att styra synen av sig själv som offentlig person. Detta kan leda till att relationen mellan politiker och medborgare blir känslomässig i och med att man bedömer politiken utifrån personen, inte bara argumenten (Johansson, 2006, s. 21).

3.2.5 Tidigare empiriska resultat

Det har skett en förändring avseende politiska skandaler under de senaste 30 åren. Det har gått ifrån att vara skandaler av politisk karaktär till att fokusera allt mer på personliga och privata skandaler (Allern & Pollack, 2012, se tabell s. 41). Thompson beskriver detta som handlingar som sker i bakre regioner. Han menar att handlingar som sker i de bakre regionerna ofta kan strida mot den bild man visar upp i det offentliga, alltså de främre regionerna. (Thompson, 1995, s. 115)

Att personorienterade skandaler har växt i betydelse kan förklaras av flera trender i det moderna västerländska samhället. En viktig faktor är utvecklingen av media som en professionell och politiskt oberoende institution. Utvecklingen av internetbaserade kommunikationskanaler och nyheter har också påverkat. Samtidigt har politiker och partiers beroende av media ökat och deras anpassning till medielogik har karaktäriserats av den ”politiska medialiseringen” (Allern & Pollack, 2012, s.15).

“Generally speaking, it is also obvious that the popular tabloids favor personal scandals concerning politicians, because they interest a large audience and can be dramatized like a soap opera. Of course to some extent this may be explained by the fact that popular tabloids also play the leading role in many other areas, such as crime news, big accidents and sports.” (Allern & Pollack, 2012, s.185)

3.3 Framing

Olika forskare har olika definitioner av framing men gemensamt för de olika definitionerna är att det handlar om:

”... att mediernas gestaltningar är ett uttryck för specifika sätt att organisera information på ett sätt som placerar nyheterna i sina medvetet eller omedvetet valda sammanhang och gör dem begripliga. Gestaltningarna formas bland annat genom val av ord, fakta, perspektiv och källor.” (Strömbäck, 2004, s. 42-43)

Vi kommer att utgå från Entmans definition. Den handlar om hur mediernas gestaltning av verkligheten påverkar medborgarnas syn på verkligheten.

Framing (inramning) innebär i huvudsak urval och framställande. Med andra ord att medierna bestämmer hur vi gestaltar vår omvärld och utifrån det gör våra tolkningar av denna. Att rama in är att välja några aspekter av en upplevd verklighet och göra dem mer framträdande i en kommunicerande text. Genom detta främjar man ett särskilt problems definition, kausala tolkning, moraliska utvärdering och/eller behandlingsrekommendationen för det beskrivna objektet. Alltså skapar man en uppsättning av förutsättningar som framhäver en viss tolkningsram av texten (Strömbäck, 2004, s. 42-43).

3.3.1 Utvecklat: påverkan genom framträdande

Framing belyser några sidor av informationen om ett objekt och gör dem därmed mer framträdande. Det betyder att man gör en del av informationen mer noterbar, meningsfull eller minnesvärd för publiken. Detta genom att exempelvis låta mottagaren få veta vilka skandaler en viss politiker varit med om tidigare, och undanhåller det politiska arbetet som personen drivit. På detta sätt ger man karaktären en negativ roll i det aktuella sammanhanget.

Det kan även ske genom placering eller upprepning, eller genom att associera dem med kulturellt bekanta symboler hos läsaren. Ett exempel är ekonomiska oegentligheter, vilket inte alls passar sig att ha i bagaget för en politiker mitt uppe i en debatt om skattefrågor.

Ju fler framträdandedelar desto större är sannolikheten för att mottagarna kommer att uppfatta informationen, urskilja meningen av denna och därmed bearbeta den och lagra den i minnet. Dock kan en enda missriktad mening i en obskyr del av texten vara mycket framträdande om den sammanfaller med mottagarens befintliga uppfattning. Av samma skäl kan betonandet av en idé i en text vara besvärligt för mottagaren att upptäcka, tolka, eller komma ihåg beroende på dennes egna uppfattningar.

3.3.2 De fyra delarna av framing

Robert Entman har delat upp framing i fyra underkategorier, som alla spelar en egen roll i framingen av t.ex. en skandal. Det handlar om olika ramar inom ramen som anspelar på olika sätt för att påverka publiken/mottagaren/läsaren. Ju fler av dessa som ingår i en text, ju fler element är det som för läsaren mot en specifik vinkel.

Kommunikatörer: journalisten och redaktionen gör medvetna eller omedvetna framing-bedömningar när de beslutar om vad som ska sägas. De styrs av ramar som organiserar deras trossystem och det kan påverkas av personliga erfarenheter och redaktionell organisation.

Texten: innehåller i sig och sitt format ramar som manifesteras genom närvaron eller frånvaron av vissa nyckelord, fraser, stereotypa bilder, källor till information, och meningar. Olika ämnesområden kan skilja sig på olika sätt här, det som alltså bidrar till att karaktärisera genrelogiken i respektive område.

Mottagaren: styrs av ramar kring tänkande och slutsatser som kan eller inte kan återspegla kommunikatörens intentioner. Alltså de avsiktligt utformade ramar och meningar som i vissa fall inte överensstämmer med mottagarens.

Kulturen: är de gemensamma ramarna för hela samhället. Den uppsättningen ramverk som definierar sociala grupper osv. Inom dessa agerar kommunikatören och mottagaren genom texten. Alltså ett ramverk som innefattar och påverkar de andra ovannämnda ramverken.

Framing inom alla fyra områden innehåller liknande funktioner: urval och markering, och användning av de markerade elementen för att bygga ett argument om problem och deras orsakssamband, utvärdering och/eller lösning (Entman, 1993, s.52-53).

3.3.3 Teoretiska debatter

Inom politik används framing många gånger för att belysa en utvald föreställning av ett problem och hur man (enligt politikerna) bör hantera detta problem på bästa sätt. Genom att belysa vissa detaljer och utlämna andra får man den stora allmänheten att se på problemet och lösningen av detta på precis det sätt som politikerna var ute efter. Detta visar hur kraftfull framing är om det används på rätt sätt.

Politikernas användning av framing är liksom medialiseringen ytterligare en del av den maktkamp som pågår mellan politikerna och medierna. Man har inom politiken i ytterligare ett steg anpassat sig efter mediernas sätt att arbeta på för att nå ut till medborgarna.

Här är några exempel på teoretiska debatter i studier av masskommunikation som skulle gynnas av en tydlig och gemensam förståelse av begreppet framing:

Journalistisk objektivitet

Journalister kan följa reglerna för "objektiv" rapportering och ändå förmedla en dominerande framing av nyheterna som hindrar de flesta läsare från att göra en balanserad bedömning av situationen. Det vill säga att man utför framing trots att man inte alltid är medveten om det. Eftersom journalister saknar en gemensam förståelse för framing kan de manipuleras av de skickligaste medieexperterna som därmed påverkar hur nyheterna framställs (Entman, 1993, s. 56).

Innehållsanalys

Målet med att bestämma betydelsen av en text bör vara att identifiera och beskriva ramar. Innehållsanalys som görs utefter en teori om framing undviker att behandla alla negativa eller positiva termer, eller yttranden som lika framträdande och inflytelserika. De som kodar genom kvantitativ innehållsanalys hänger helt enkelt upp all information som de bedömer som positiv och negativ och drar slutsatser om den dominerande betydelsen. De försummar att mäta framträdande element i texten, och misslyckas med att mäta förhållandet av de mest framträdande grupper av meddelanden som publiken uppmärksammar när de avkodar texten (Entman, 1993, s.55-58).

Därför har vi valt att göra en kvalitativ innehållsanalys som kräver en mer djupgående läsning och tolkning av såväl textuella som undertextuella toner. Våra teman är tänkta att samla in mediologiska fenomen som tillsammans bildar en frame.

4. Metod och material

Vi inleder detta kapitel med att diskutera val av metod, en kvalitativ innehållsanalys. Vidare behandlas studiens materialurval samt en redogörelse av hur vi gått tillväga. Vi avslutar sedan med en reflekterande diskussion.

4.1 Val av metod

Vid kvantitativa textanalyser syftar man till att undersöka förekomsten av olika kategorier. Det vill säga hur frekvent något förekommer samt hur stort utrymme det får, kort sagt mäta, räkna och hitta samband. Esaiasson m fl. skriver att det finns många fördelar med att välja en kvalitativ textanalys framför den kvantitativa innehållsanalysen. Bland annat kommer helheten fram samtidigt som man kan ta i beaktande sådant som ligger dolt under ytan, sådant som man endast kan upptäcka om man läser texten mer intensivt och djupgående (Esaiasson m. fl, 2012, s. 210).

En kvalitativ textanalys är en typisk metod att använda sig av när det handlar om att få grepp om en diskurs, som i det här fallet förs i medierna vi tittat på. En diskurs mäts inte på ett tillfredställande sätt genom mängd eller omfattning, åtminstone inte i det här fallet. Det handlar snarare om att få en helhetsbild av argument, fenomen och processer samt hur de samverkar och framträder. Vi vill kunna jämföra hela skandalen i respektive styrfält med hjälp av dess olika komponenter. För att kunna lokalisera komponenterna använder vi flera olika mätpunkter inom varje fall. Vi vill få en förståelse för hur den helheten ser ut och då passar en kvalitativ forskningsmetod bättre för denna studie (Esaiasson m. fl, 2012, s. 211-214).

4.1.1 Etnografisk innehållsanalys (ECA)

Det finns olika typer av textanalytiska metoder, de där man vill systematisera innehållet samt de där innehållet ska granskas kritiskt. Den undersökning som vi gjort på våra utvalda texter faller under typen systematisering. Detta innefattar bland annat att man klassificerar innehållet i texterna som man sedan kan placera under en sammanfattande rubrik (Esaiasson m. fl, 2012, s. 211). En metod man kan använda sig av då är den etnografiska innehållsanalysen.

Enligt Altheide ger ECA-metoden möjligheten att få ett överskådligt och organiserat material samtidigt som man kan gå ner på djupet. Genom jämförelser kan man upptäcka mönster, betoningar och teman.

Utifrån det protokoll som arbetats fram analyseras texterna och svaren skrivs in i ett schema. På så sätt får man en överblick även materialet samtidigt som det är lätt att se likheter och skillnader. Med ECA-metoden har man möjlighet att förändra studien under arbetets gång då man kan få nya idéer och upptäcker nya infallsvinklar (Altheide, 1996, s. 13-16).

Den kvalitativa textanalysen görs i tolv steg enligt Altheide:

- Forskningsfrågan
- Teoriläsning
- Provanalys

- Utkast protokoll
- Textanalys, prov
- Reviderat protokoll
- Urval
- Datainsamling
- Analys/"kodning"
- Jämför, kategorisera
- Ta fram exempel
- Rapport

(Altheid, 1996, s. 13)

Vi har följt denna modell och sökt efter tre olika teman; "Vem gör en överträdelse?" där vi går in djupare på huvudaktörens roll och mediala betydelse, "Vad består överträdelsen av?" med beskrivning av överträdelsen och "Vilka konsekvenser får överträdelsen?" där vi tar upp vilka aktörer som eventuellt drabbas av skandalen (se kapitel "2. Syfte & frågeställningar").

4.2 Val av material

Nedan följer de olika avväganden och val vi gjort kring materialet i vår studie. Det handlar om skandaltyper, styrfält, fall, tidningar, artiklar och tidsperiod. De olika avgränsningarna handlar om att behålla validitet och att samla in så mycket material som bara var möjligt samtidigt som en stor begränsning var tiden vi hade att disponera under hela uppsatsen.

4.2.1 Val av ämnesfält

Vi har valt att göra en jämförelse mellan hur politiker och idrottsmän framställs när de är huvudaktörer i en skandal. Vi är medvetna om att det är två grupper som har olika stor betydelse för samhället. Som politiker har man makt över andra människor och deras samhällsliga resurser på ett sätt som naturligtvis inte förekommer inom sportens värld. Idrottsmän har som syfte att underhålla och deras prestationer påverkar ingen annan människa utanför sitt verkningsområde. Därför arbetar även journalisterna inom respektive sfär under olika premisser. Journalister beskrivs ofta som den tredje statsmakten och det gäller framförallt inom politisk journalistik.

Men vi tror, som förklarats under rubriken Problemformulering i kapitel "2. Syfte & frågeställningar", att likheterna mellan normöverträdelser i kombination med att de är offentliga personer gör att de kommer att få lyda under samma medielogiska lagar.

I och med att vi valt så pass väsensskiljda styrfält som politik och sport inom journalistiken så anser vi att vi även täcker området där emellan. Alltså, om vi kan påvisa tydliga likheter dessa styrfält emellan, kan vi med sannolikhet säga att detta också gäller områden som ekonomi,

ligger mellan dem på skalan. En skala som alltså löst handlar om likheter i hur de täcks av journalister.

4.2.2 Val av skandaltyper

Vi har valt att fokusera på två olika typer av skandaler: sexskandaler samt alkoholskandaler. I båda fallen handlar det om skandaltyper med olagliga överträdelser. I den sistnämnda kategorin har vi undersökt rattfylleri. Genom att undersöka två typer av skandaler kan vi få en föräning om hur det ser ut vid andra privatmoraliska normöverträdelser.

Från början avsåg vi att endast fokusera på sexköp som sexskandal, men då vi hade problem att hitta tillräckligt många fall utökade vi det till att även ta med våldtäkt. Detta val baserades även på att Dulee Johnsson och Magnus Hedman var inblandade i samma prostitutionshärva och därmed nämndes de oftast i samma artiklar. Hedman var alltid artikelns huvudperson och Dulee nämndes bara i förbifarten. Vi ansåg att det inte skulle vara rimligt att granska samma material utifrån olika personers vinkel. I samband med att Dulee Johnson misstänktes för sexköp fanns även misstankar om att han våldtagit en kvinna. Vi valde därför att fokusera på den misstänkta våldtäkten. Vi är dock medvetna om att brotten ses som olika allvarliga. Döms man för sexköp kan få allt från böter till fängelse medan straffet för våldtäkt är mellan två och sex års fängelse.

	Sexskandal	Alkoholskandal
Sfär	Politik	Politik
	Idrott	Idrott

4.2.3 Val av fall

De fall som vi har valt ut att titta närmare på är de som vi kunnat hitta och som uppfyller våra krav. Vi satte en minimigräns på att minst tre artiklar skulle kunna granskas för att skandalen skulle få vara med i vår undersökning. Dessutom skulle artiklarna ha publicerats under mer än en dag och då flera dagar i rad samtidigt som vi krävde att texterna inte skulle vara för korta. Därför har vi fått stryka många skandaler.

Från början hade vi som avsikt att inom varje område studera tre fall. När urvalsprocessen påbörjades insåg vi dock snart att detta inte skulle vara rimligt. Det var stor skillnad i hur ofta man inom de olika sfärerna gör en överträdelse och dessutom hur allvarlig den var. Det var sällan en känd politiker var huvudaktör i ett drev. Detta resulterade i att vi har med två politiker och tre idrottsmän som begått en sexskandal samt två politiker och två idrottsmän som begått en alkoholskandal. Valet att ha fler idrottsmän än politiker som huvudaktör i en sexskandal baseras på att Tomas Johansson och Magnus Hedman hade avslutat sina karriärer då de ska ha köpt sex, samtidigt som en våldtäkt, Dulee Johnson, är ett allvarligare brott. Vi anser att det på detta sätt blir en bättre balans.

Vi hade också som krav att personen ska namnges. Detta för att skandalen ska kunna ha de typiska kriterierna som en skandal har enligt medielogiken. Personen måste vara namngiven för att medielogikens kriterium personifiering ska kunna appliceras på skandalen. Under urvalsprocessen stötte vi på många skandaler där personen som gör ett övertramp hålls anonym och benämns endast som exempelvis ”den allsvenska fotbollsspelaren” eller

”kommunalpolitiker i en större stad”. Vi tycker dock att det hade varit intressant att undersöka dessa anonyma skandaler och föreslår det som vidare forskning på området.

I och med att vi har med varierande fall med olika personer i huvudrollen, som inom sina respektive områden är kända på olika sätt och i varierande omfattning, så finns det därmed från början redan givna olikheter. Som exempel får en skandal med en kommunalpolitiker kanske inte lika stort genomslag nationellt i media som när en landslagsman inom fotboll gör någon form av överträdelse. Det är i praktiken väldigt svårt att jämföra grad av kändisskap och dessutom oväsentligt i vår studie då vi inte jämför antalet artiklar. Det centrala för oss har varit att se hur diskursen kring de olika fallen sett ut.

Noterbart är att vår undersökning endast har skandaler med en man som huvudaktör, vilket inte är ett avsiktligt val. Detta förefaller inte som något stort problem då vi inte har fokuserat på könsroller och vi anser därför att det inte hade varit relevant för vår studie. Eftersom vi har jämfört män med män, över styrfälten, spelar det ingen roll att kvinnorna är frånvarande.

Valen av vilka skandaler som är med i undersökningen är baserade på en viss förkunskap från vår sida om skandaler som ägt rum, vi har alltså gjort medvetna val. Eftersom att vi inte haft överblick över alla skandaler som inträffat under de senaste tolv åren kan vi omedvetet uteslutit bra alternativ. Vi har försökt att undvika detta med hjälp av exempelvis Google, Flashback samt klasskamrater och bekanta. Vi har i sökningarna provat med olika sökord och försökt att få fram relevanta skandaler.

Här nedan presenteras de skandaler vi har baserat vår undersökning på:

Sfär	Skandaltyp	Fall
	Sexskandaler	
Idrott		Magnus Hedman Tomas Johansson Dulee Johnson
Politik		Sven Otto Littorin Åke Blomqvist
	Alkoholskandaler	
Idrott		Fredrik Bremberg Dusan Djuric
Politik		Bruno Reinfeldt Per Gahrton

4.2.4 Val av tidningar

Vi har valt att begränsa undersökningen till kvällspressen. Detta eftersom de är mer benägna att lyfta upp skandaler än morgontidningarna. Vi har alltså tittat på tidningarna Aftonbladet och Expressen. Vi får därför en heltäckande bild och vi anser att vi genom detta val kan uttala oss generellt sett om hur det ser ut inom kvällstidningsjournalistiken.

Genom att välja rikstäckande tidningar tror vi dock att vi har begränsat vilka som hängs ut med namn då alla lokala aktörer inte anses motiverade att exponeras på det sättet.

Om vi hade begränsat oss till endast en av dessa två tidningar hade vi haft färre fall att arbeta med. Som vi nämnt ovan hade vi krav på flera artiklar per skandal. I och med det var vi då också tvungna att bredda till att arbeta med två tidningar för att få tag på mer material i en del av fallen.

4.2.5 Val av artiklar

De flesta av skandalerna utspelar sig inom en begränsad tidsperiod. Men vi har även stött på de som är mer utdragna, vilket ofta beror på den rättsliga processen. Som vi tidigare nämnt hade vi som mål att granska artiklar som publicerats varje dag under en period. Men under arbetets gång märkte vi att det på detta sätt var svårt att få en övergripande bild av skandalen. Därför bestämde vi oss för att i de fall då den rättsliga processen styr rapporteringens gång, där det blir en ny våg av artiklar för varje nytt steg, ta ett antal artiklar från varje fas och på så sätt få en mer heltäckande bild av skandalen.

Det varierar också inom de båda sfärerna hur omskrivna skandalerna är. Vissa skandaler har varit allt för omfattande för att kunna analysera samtliga artiklar. Då har vi valt bort de som vi ansett varit minst relevanta för vår undersökning. Vi är medvetna om att vi på så sätt kan ha missat relevant material (Esaiasson m fl, 2012, s. 220). Men vi vill ändå påstå att vi tycker att vi kunnat få en bra bild över skandalerna. Vi har alla i gruppen handlat och resonerat på samma sätt vilket innebär att jämförelsen fortfarande är legitim.

Vi har endast granskat texter som handlat om huvudaktören. Vi har alltså uteslutit artiklar där namnet bara nämnts i förbifarten. Vi har totalt valt ut och kodat 60 artiklar i vår undersökning. Materialmängden baserades på vår målsättning om att det skulle vara genomförbart inom den tidsperiod vi hade till förfogande för hela uppsatsen. Av de artiklar som kodades var 36 artiklar med aktörer inom sport och resterande 24 artiklar med aktörer inom politiken. Vi tror inte att skillnaden mellan de två fälten ska ha påverkat resultatet då vi har upplevt en mättnad, det vill säga att vi efter ett tag inte får ut något nytt av artiklarna för att det står sådant som nämnts tidigare.

När vi har letat efter artiklar till respektive skandal har vi först och främst sökt på personens namn. Vi har även lagt till ord som koppleri, rattfylleri, prostitution, sexskandal, sexköp för att hitta skandalerna.

Vi valde att inte titta på åsiktsmaterial eller icke-redaktionella texter så som ledare, krönikor, insändare osv. Detta för att uppnå ett resultat som mer motsvarade medielogikens verkningsområde. Om vi inte begränsat oss till nyhetsjournalistiken hade det varit svårare att utskilja de medielogiska indikatorerna. Men det hade varit intressant att ta med det i en mer omfattande undersökning under en längre tidsperiod för att se om *när* och *hur* tidningarna eventuellt tar ställning i ett specifikt fall.

4.2.6 Val av tid

När vi satte upp tidsramen inom vilken skandalerna skulle ha inträffat valde vi att undersöka skandaler under 2000-talet. Vi är medvetna om att tidsskillnaden skulle kunna spela roll om det är stor skillnad i när de utspelade sig, som en förklaringsfaktor varför rapporteringen skiljer sig åt. Vi var dock tvungna sätta denna gräns för att vara säkra på att hitta jämförbara skandaler. Men i och med att de skandalerna vi undersökt inträffat mellan 2005 och 2011 ser vi inte tiden som en möjlig påverkansfaktor på resultatet. Med stor sannolikhet har medias bevakning av skandaler inte utvecklats märkvärt under denna period.

4.3 Tillvägagångssätt

Det protokoll (se Bilaga 1) som vi använt oss av har arbetats om ett antal gånger för att vi ska kunna få svar på det vi ämnat undersöka. Vi har utgått från vårt syfte och våra frågeställningar och utifrån dessa preciserat ett antal mer specifika frågor som vi ställt till texterna (Esaiasson m. fl, 2012, s. 243). Vi har i varje steg provgranskat några artiklar för att kontrollera om det är möjligt att ge svar på det vi frågar efter, bland annat kokainskandalen rörande den före detta häcklöparen Sven Nylander. Detta enligt de första stegen av den ovan nämnda ECA-metoden för kvalitativ textanalys. Vi är dock medvetna om att varje enskild fråga inte går att få svar på i varje artikel utan har haft i åtanke att vi kan svara på vissa frågor genom att titta på hela skandalen.

Vi har suttit var och en för sig och granskat artiklarna. För att kunna ge en bättre bild av hur det generellt sett ser ut vid skandalrapportering inom de olika sfärerna och beroende på vilken typ av överträdelse som gjorts har vi fått ansvara för var sitt område. Vi har jämfört två sfärer samt två typer av skandaler, det vill säga fyra områden som vi delat upp jämnt mellan gruppens medlemmar. På så sätt har vi kunnat fördjupa oss istället för att få en vag bild av varje område. Vi har dock haft möjlighet att diskutera inom gruppen då det uppstått oklarheter. Dessutom har gruppens medlemmar analyserat två av skandalerna tillsammans.

Men givetvis måste man vid forskning, särskilt en kvalitativ analys, ta i beaktande att den enskilda personens tolkning kan påverka resultatet. Vi har försökt att undvika att detta ska ha skett genom att gruppens samtliga medlemmar har läst alla de artiklar som granskats. Vi har också gemensamt i gruppen gått igenom sammanfattningar av de olika skandalerna som vi sammanställt för att lättare kunna jämföra de olika skandalerna vid själva analyserandet. Detta för att sedan kunna diskutera fram resultatet och analysen tillsammans vilket innebär att det nu präglas av oss alla.

4.4 Undersökningens kvalitet

I en vetenskaplig undersökning är det viktigt att man eftersträvar god reliabilitet och validitet. Under följande avsnitt kommer vi att diskutera huruvida vår undersökning uppfyller dessa kvalitéer. Vi kommer att presentera de brister vi upptäckt under arbetets gång och vilka medvetna val vi gjort för att kunna validera vår uppsats.

4.4.1 Validitet

Validitet kan delas in i två delar: Till att börja med handlar det om att man empiriskt studerar det man avser att undersöka, detta kallar Esaiasson m fl. för *resultatvaliditet*. Validitet handlar även om frånvaro av systematiska fel samt om hur den teoretiska definitionen överensstämmer med studiens syfte och frågeställningar och senare protokollet. Detta kan benämnas som *begreppsvaliditet*. Begreppsvaliditet tillsammans med reliabilitet ger god resultatvaliditet (Esaiasson m. fl, 2012, s. 57-58).

Vi anser att vi med denna studie ger svar på det vi ämnat undersöka. Som vi nämnde tidigare har vi utgått från vårt syfte och våra frågeställningar när vi skapade protokollet vi använt när vi granskat artiklarna. Genom att sedan ha gått tillbaka till frågeställningarna när vi analyserat resultatet har vi försäkrat oss om att ge svar på det vi frågat efter. Vi har alla varit delaktiga i utformningen av protokollet, detta för att öka objektiviteten och säkra definitionerna. Vi har testkört schemat på skandaler vi inte skulle ha med i vår studie. Det är genom att testa, ändra, testa och ändra igen som vi utformat vårt protokoll, i enlighet med ECA-metoden.

Vi utgick som sagt från studiens syfte och frågeställningar i framtagandet av ett protokoll. Dock gjordes detta också utifrån vår grundidé, att jämföra en olaglig handling med en samhällelig normöverträdelse, alkoholism. Vi har därför inte kunnat få svar på alla frågor på det sätt som avsågs. Bland annat avsåg vi att undersöka om överträdelsen kan skyllas på något större sammanhang än den egna personen.

Under analysen har vi även sett att resultatet på några av frågorna varit överflödiga. De har inte gått att sätta i ett sammanhang och har inte heller genererat något till teoriansknytandet. De kan ha funnits samband som inte varit nog tydliga eller som relaterat inom styrfältet snarare än mellan dem. Vi har därför uteslutit dessa ur analysen.

Den yttre validiteten; eller som man många gånger kallar det i forskningssammanhang: *generaliserbarheten*, har vi resonerat kring och anser att vi tagit god hänsyn till. I och med valet av tidningar, de två största inom den nationella kvällspressen, och efter att ha analyserat nio skandaler känner vi oss trygga i att vårt protokoll också är överförbart på andra skandaler i svensk kvällspress. Men mycket bredare population att generalisera kring har vi inte. Våra avgränsningar var så pass snäva och det är privatmoraliska skandaler i kvällstidningar vi faktiskt kan uttala oss om. Naturligtvis med bakgrund av att vi är medvetna om att alla skandaler är komplexa och unika på sitt sätt.

Vi har valt två ämnesfält, sport och politik, som ligger långt ifrån varandra sett till vilket samhällsansvar man har inom respektive område. Genom att välja ytterligheter anser vi att vi kan uttala oss om det som ligger däremellan, det vill säga hur skandaljournalistiken fungerar inom andra fält. Om vi dessutom ser likheter mellan de två skandaltyperna vi har undersökt kan vi med stor sannolikhet få ett säkrare resultat. I och med detta ökar generaliserbarheten.

Vårt syfte har inte varit att uttala oss om hur skandaljournalistik har sett ut eller hur det kommer att se ut i framtiden. I och med att medierna ständigt utvecklas och så även skandaljournalistiken så kan vi med detta resultat enbart uttala oss om hur det ser ut under denna tidsperiod.

Totalt har vi undersökt 60 artiklar. Man kan diskutera om det är ett tillräckligt stort urval men i och med att vi upplevt en viss mättnad i fallen anser vi att det är rimligt.

I kvalitativ forskning undersöker man hur verkligheten upplevs och i vårt fall hur politikerna och idrottsmännen framställs. Validiteten avgörs därför utifrån om vi har återgett detta på rätt

sätt. I och med att vi exemplifierat med citat från artiklarna har vi försökt att visa på vilket sätt det vi påstår framkommer.

Då vi är tre författare till denna uppsats kan det förekomma skillnader i hur vi tolkat materialet trots alla samkörningar och diskussioner kring definiering. Detta är en nackdel med kvalitativ forskning. Men vi har tillsammans gått igenom varje skandal för att undvika att förkunskaper om personerna ska ha påverkat granskningen och så att undertexten inte har uppfattats på olika sätt. Gruppens samtliga medlemmar har läst alla artiklar så att vi inte ska känna att sammanfattningarna och analyserna, som vi till en början gjort på egen hand, blivit helt annorlunda än vi vid en första anblick uppfattade. Vi har tittat på korrelationen mellan våra olika analyser av testskandalerna. Detta vill vi påstå minimerar risken för låg reliabilitet, något som vi kommer att gå in på i följande avsnitt.

4.4.2 Reliabilitet

Genom frånvaro av osystematiska fel, vilket innebär att andra forskare med hjälp av samma material och analysverktyg ska dra samma slutsatser, uppnår man god reliabilitet (Esaiasson m. fl, 2012, s. 63).

Vi har stött på ett problem som gjort undersökningen mer sårbar för kritik. Det är nämligen så att systemet där vi sökt och hanterat artiklar, Mediarkivet, har visat sig vara något oberäkneligt. Vid en sökning kunde fyra artiklar komma upp på listan, en annan dag kunde det vara sex stycken. Vi tänkte då att vi genom att prova väldigt många olika sökord och varianter skulle kunna eliminera det här problemet. Men det kvarstod, vi märkte till slut att två exakt likadana sökningar kunde ge två olika resultat. Dessutom har vi upptäckt att det funnits rättelser till flera artiklar. Som tur är har vi bara behövt analysera om en artikel till följd av detta, såvida det inte ligger ytterligare rättelser i arkivet som fortfarande inte har dykt upp på sökningarna.

I och med det här problemet kan vi ha missat bra och användbart material som kan ha påverkat resultatet i någon riktning. Vi kanske även har missat skandaler som kunnat uppfylla kraven vi haft för att de ska få ingå i undersökningen.

Men vi har alltid arbetat med skandalerna tills vid uppfattat att vi nått en mättnad av innehåll. Vilket betyder att det materialet vi faktiskt haft har känts bra, trots att det eventuellt hade kunnat vara bättre.

Vi har ovan redovisat för alla våra avgränsningar och resonemang kring de olika delarna av processen som lett fram till våra slutsatser och analyser. I och med den transparensen vi visar upp i detta kapitel anser vi att läsaren ska kunna bedöma vår reliabilitet som god.

5. Resultat & Analys

I detta kapitel kommer vi att presentera de resultat vi kommit fram till i vår undersökning. Vi varvar detta med en analys samt återkoppling till teorikapitlet.

5.1 Skandalbeskrivningar

Nedan följer en presentation och analys av de skandaler som ligger till grund för vår undersökning. Vi har granskat två typer av skandaler, sex- samt alkoholskandaler. Undersökningen innefattar även två styrfält, sport och politik.

5.1.1 Dulee Johnson

Efter att bland annat ha fällts för misshandel, olovlig körning och sexköp häktades fotbollsspelaren Dulee Johnson i oktober 2010 misstänkt för att ha våldtagit en kvinna i maj samma år. Händelsen ska ha inträffat på en efterfest i Dulee Johnsons lägenhet. Johnson påstod att kvinnan var med på samlaget medan vittnen säger att kvinnan sa ifrån.

”– Hon skrek nej och gjorde motstånd, säger en källa.” (Art. 28)

Tingsrätten gick dock på Dulee Johnsons linje och friade honom.

Vi har undersökt 17 artiklar från det att han häktades i oktober tills det att den friade domen kommer i början av december. Totalt i skandalen publicerades ett tjugotal artiklar, mycket beroende på den rättsliga processen. Förutom toppar i samband med gripandet, åtalet och sedan rättegången publicerades däremellan ny information och artiklar där personer som var knutna till Dulee Johnson tog ställning. Det var sponsorer, supportrar, facket, lagkamrater och representanter från hans dåvarande klubb AIK.

Som vi kommer gå in på närmare senare i kapitlet riktar sponsorerna kritik mot hur AIK har hanterat den skandalomsusade spelaren. De, liksom supportrarna, ansåg att han skulle sparkas.

”– Han har varit i blåsväder, och även om han blir friad har klubben svärtats ned. Han är en bra fotbollslirare men det räcker nu, det måste finnas en gräns.”(Art. 43)

Som vi skrev i teorikapitlet kräver en skandal motkrafter som agerar och som går ut i media och tar avstånd till agerandet.

Klubben agerade genom att inleda en internutredning och att stänga av honom från spel. Men de visade ändå ett visst stöd:

”– Man är oskyldig tills man döms.” (Art. 41)

I en artikel riktades kritik mot att klubben hade dragit in den stödperson som skulle hålla ordning på Johnson.

Många av de artiklar som vi granskat har vi endast kunna läsa texten, det vill säga att vi inte har sett hur artikeln redigerats in i tidningen. I de fall där vi har sett den faktiska tidningssidan

låter man skandalen breda ut sig på uppslag. Det är stora bilder på Dulee Johnson, både när han spelar fotboll men även från rättegången. I faktarutor presenteras denna skandals utveckling samtidigt som man berättar om alla de andra skandalerna som han har varit huvudaktör i. Mycket fokus riktades på de tidigare negativa rubrikerna vilket påverkar publiken när de läser artiklarna. Ett typiskt drag för hur framing-teorin kommer till uttryck i de faktiska texterna.

Dulee Johnsons tidigare skandaler kan ha gjort att han har skapat sig ett namn och ses som en person som enligt medielogiken är värd att ge uppmärksamhet då han gör övertramp. Individualisering handlar om hur man konstruerar ett jag och i Johnsons fall är förväntningarna ganska låga.

5.1.2 Magnus Hedman

I augusti 2010 publicerade Expressen en artikel om en ”landslagsspelare i fotboll” som åtalats för att ha köpt sex i början av året, detta i samband med en fest. I oktober friades den före detta målvakten Magnus Hedman i tingsrätten där han påstod att han inte förstod att kvinnan var prostituerad och att han inte ska ha betalat henne för att ha sex. Han säger:

”– Vi fattade tycke för varandra. Vi gick in i gästrummet där jag skulle sova och hade sexuellt umgänge. Sedan åkte de hem. Men jag har inte betalat någonting till någon.”
(Art. 18).

Efter den friande domen pratade Hedman ut i Aftonbladet om ”den tuffa tiden”. Några veckor senare kommer:

”Chockbeskedet till Magnus Hedman, 37 - en ny rättegång väntar. Stjärnans mardröm: en fällande dom för sexköp.” (Art. 20).

Fallet gick vidare till hovrätten då åklagaren pekade på att Hedman i förhör ska ha sagt att han misstänkte att kvinnan var prostituerad. I hovrätten fälldes Magnus Hedman just på grund av detta, straffet blev dagsböter. Men, han gav sig inte utan överklagade till Högsta domstolen som valde att inte ta upp fallet. I februari 2011 pratade Magnus Hedman återigen ut i media. Denna gång i TV4, en intervju som Aftonbladet refererade till, men nu erkände han att han köpt sex. Enligt John B Thompsons modell om hur en komplex skandal utvecklar sig skulle händelsen kunna ha ta fart här igen, men i stället tar den slut. Kanske på grund av att ingen kommenterade erkännandet.

I denna skandal har fem artiklar granskats. Då skandalen påverkades av rättsprocessen har artiklarna kommit i vågor med peakar i samband med rättegångarna. Totalt har ett tiotal artiklar publicerats om övertrampet från det att han namngavs till hans erkännande. Ytterligare några artiklar publicerades innan Hedman namngavs. Vi har valt att sprida ut artiklarna från det att han friades i tingsrätten till hovrättens fällande dom.

Vi har som sagt inte haft tillgång till de faktiska tidningarna och kan därför inte uttala oss om hur nyheten värderats. Vi kan dock se att den fått stort utrymme med mycket text och stora bilder. I faktarutor kunde vi läsa om hur Magnus Hedman figurerat i medierna på grund av bråk om pengar med sin exhustru, om dopingmisstankar, att han satt sitt företag i konkurs och om hur han festar med deltagare i en dokusåpa. I faksimlier kunde vi även se de rubriker denna skandal skapat. Sammantaget mycket fokus på negativa händelser, och inget om vad

han presterade under sin karriär som målvakt. Vi kommer att gå in mer på det senare, men enligt framing-teorin påverkar reportern läsarens uppfattning om Magnus Hedman genom att betona just dessa typer av händelser.

Efter sin aktiva karriär, han slutade 2004, har Magnus Hedman bland annat arbetat på TV4 som expertkommentator. I samband med att han dömdes för ringa dopingbrott avskedades han. Han har alltså aldrig lämnat offentligheten och blir då ett lätt mål vid överträdelser av denna typ utifrån mediernas krav om personifiering.

I väntan på Högsta domstolens beslut om de skulle ta upp fallet gick en kvinna ut och säger att det var henne Magnus Hedman köpte sex av. I övrigt är det endast personer som är inblandade i den rättsliga processen som uttalar sig.

5.1.3 Tomas Johansson

Den före detta brottaren Tomas Johansson dömdes i juli 2010 för att ha köpt sex av en kvinna i slutet av 2009. I förhör ska han ha erkänt att han uppsökt den prostituerade kvinnan. Straffet blev böter, 11 000 kronor. Vad vi kan se uppmärksammades inte detta av Expressen och Aftonbladet. Däremot gjorde man det när han i mars 2011 själv gick ut i media, Aftonbladet, och tog tillbaka erkännandet. I samband med detta överklagade han tingsrättens dom. Det är denna del av överträden som vi har granskat i vår studie.

Tomas Johansson påstod i den nya versionen av händelseförloppet att han uppsökte kvinnan i förhoppningar om att få billig massage. När kvinnan, i stället för massage, erbjöd sexuella tjänster säger han att han gick därifrån. När Tomas Johansson kallades till förhör valde han att erkänna. Detta trots att han inte hade gjort något fel men för att polisen som ledde förhöret hade pressat honom:

”– Jag nekade hela händelsen i början. Då sa polisen ’du är en känd person, du borde erkänna det här’. Det skulle bli lindrigare för mig. [...] Polisen sa att annars går det till åklagaren och blir offentliga papper.” (Art. 23)

Polisen som ledde förhöret går sedan ut i media och ger sin syn på det inträffade:

”Låt oss säga att Johansson hävdar att det gjorts något fel, du är inte orolig för om det skulle granskas i efterhand?

– Nej, inte alls. Jag har skött ett förhör som enligt mitt sätt att se är helt korrekt.” (Art. 25)

Det är intressant att Tomas Johansson inte namnges redan då han dömdes för brottet. Vi har en idé som utgår ifrån Thompsons påstående att en synlig person är mer utsatt för att bli huvudaktör i en skandal. Medierna ansåg kanske att han inte längre var en offentlig person i och med att han avslutade sin karriär i mitten av 1990-talet. Efter att han dömdes var han med i TV-programmet Mästarnas mästare och klev återigen in i rampljuset. Därmed platsade han som huvudaktör när han tog tillbaka sitt erkännande.

Att någon går ut i media och tar tillbaka ett erkännande om ett brott som man har blivit dömd för händer inte varje dag. Medielogik handlar bland annat om tillspetsning, något som man kan kalla denna typ av händelse. I och med att polisen som ledde förhöret försvarar sig finns polariserade enheter, även det ett kännetecken för medielogiken, i skandalen.

Media följde skandalen under tre dagar och totalt publicerades fyra artiklar. Några veckor senare publicerades ytterligare en notis där man berättade att Tomas Johanssons arbetsgivare beslutat att han ska få arbeta kvar som elevassistent, denna har dock inte analyserats.

Vi har som sagt använt oss av mediearkivet när vi har tagit fram artiklarna. I vissa fall har vi endast sett texten, vi har alltså inte sett hur stort utrymme händelsen har fått sprida ut sig på. Vi har inte heller kunnat se om detta var en nyhet som de placerade på förstasidan. Det är därför svårt att bedöma nyhetens genomslag. I de fall vi kan se de faktiska tidningssidorna har det varit hela uppslag. Förutom texten finns stora bilder på Tomas Johansson och faktarutor där man kan läsa om ”karriärens största rubriker” som innehåller både Bragdguld, OS-medaljer och dopingbrott. Vi kan även läsa om hans medverkan i Mästarnas mästare och i ett fall finns faksimiler som visar tidningssidor från sexskandalens första dagar.

5.1.4 Åke Blomqvist

Under två dagar uppmärksammade Aftonbladet Folkpartiets kommunalråd i Huddinge, Åke Blomqvists, deltagande i en kopplerihärva. Detta lyftes upp då han fick den juridiska domen, dagsböter. Han ska alltså ha betalat en 17-årig flicka 1 500 kr för att ha sex med honom och ett antal andra äldre män i ett så kallad ”gang-bang”, gruppsex. Han erkände att han betalade flickan men menar att han inte hade sex med henne. Detta går emot flickans och någon av de andra åtalades versioner. Här kan man säga att en andra överträdelse antyds genom att journalisten visade på lögn genom flera av de andras vittnesmål i rättegången. Samma typ av antydning görs också vid fler tillfällen:

”Polisens förhørsledare frågar:

Varför betalade du om du inte deltog?

– Det var ju överrenskommenheten innan och om jag hade vägrat hade det varit taskigt.”
(Art. 3)

Det handlar om att successivt, genom att antyda samma typ av karaktärsdrag hos Åke Blomqvist, få honom att framstå som hal och osympatisk. Ju fler av dessa element som finns i texten, ju större är sannolikheten att läsare får just den uppfattningen om huvudaktören. Detta är främjande.

Fallet ingick i en större kopplerihärva som rörde flera flickor under 20 år som utnyttjats av äldre män. Sammanlagt rörde det sig om nio olika flickor eller kvinnor i åldrarna 16-26 år. Vidden av rättegången var sannolikt en faktor som påverkade storleken av skandalen trots att huvudaktören i andra fall kanske inte skulle anses vara nog känd.

Den första artikeln publicerades i Aftonbladet i november 2009 och följdes dagen efter av ytterligare tre (alla i Aftonbladet då Expressen inte hakade på denna skandal). Men det var inte Aftonbladet som avslöjade, de refererade till Metro i den första artikeln. Som helhet publicerades fem artiklar över en period av två dagar, men en av dem föll bort när vi valde material då den inte dök upp på mediearkivet utan upptäcktes senare.

Den första artikeln gick upp med en stor profilmålning på en leende Åke och varvas sedan med bilder på samme Blomqvist tillsammans med skolbarn och ballonger. Som för att ytterligare befästa hans förtroendeuppdrags vikt. En rubrik löd:

”Toppolitiker avgår efter sexskandal.” (Art. 1)

En typisk dramatisering och tillspetsning som ingår i den medielogik som präglar skandaljournalistiken. De drar på hans kändisskap som politiker och kopplar sedan tydligt till just hans förtroendeuppdrag som ansvarig för barn- och skolfrågor i kommunen samt hans kyrkliga engagemang i Stockholms Stift som båda blir en stark kontrast till brottet. En sådan kombination kan vara grund till att det överhuvudtaget blev en så pass upplyft händelse.

Åter till den första artikeln, där moderaten och kommunstyrelsens ordförande Daniel Dronjak, direkt tog sitt avstånd till Blomqvist och det han begått genom att kräva avgång:

”– Jag blev väldigt chockad. Det är helt fruktansvärt. [...]

– Jag utgår från att Åke lämnar alla sina politiska uppdrag.” (Art. 1)

Ett typiskt krav för att en skandal verkligen ska kunna bli en skandal är att det finns en reaktion, någon som kritiserar den aktuella huvudaktören. Den rollen tog alltså Daniel Dronjak till att börja med, senare dök det upp fler aktörer; flickan själv, Folkpartiets partisekreterare Erik Ullenhag och de juridiska.

En av artiklarna fokuserade mer på offrets upplevelser och roll i sexköpet medan en annan handlade mer övergripande om kopplerihärvan och hur den fungerade. Alla vinklar prövades och kördes då under den andra dagen. Åke Blomqvist avgick sedan från alla förtroendeuppdrag.

5.1.5 Sven Otto Littorin

Det började med att arbetsmarknadsministern avgick under Almedalsveckan i juli 2010. Aftonbladet konfronterade honom dagen innan med att han köpt sex men detta nämnde Sven Otto Littorin inget om då han annonserade sin avgång. Han hänvisade till högt medialt tryck på hans barn och familj. När Aftonbladet avslöjade misstankarna dagen efter avgången var skandalen ett faktum. Men mycket berodde på att Aftonbladet tolkade det som att Littorin inte dementerade medan Expressen visst ansåg att han klart och tydligt sagt *”Nej!”* på frågan om sexköp. Men åsikterna gick som sagt isär och så här skrev Aftonbladet:

”– Sådana frågor kommenterar jag inte alls, säger ministern.

Men förnekar du?

– Inga kommentarer.

Men om du inte har gjort det kan du väl säga det?

– (tyst)

Kan du inte förneka det?

– (tyst).” (Art. 44)

Det säger en del om den hårfina gränsen som publiceringsbeslut kan innebära och visar på att man i det fallet hellre gick ut med att han inte dementerade.

Aftonbladet drev på aktivt som ytterst delaktig aktör i skandalen med löpsedlar som:

”Brottet som fick Littorin att avgå” (se löpsedel, Aftonbladet, 2010-07-08)

Detta medan Expressen höll en mer objektiv profil. De ifrågasatte också Aftonbladets avvägningar. Aftonbladet fick alltså föra krig på två fronter, mot Littorin och mot Expressen och andra som ifrågasatte deras journalistik. Fokus låg dock hela tiden på ministerns eventuella brott.

Vi har hittat ungefär 35 artiklar kring den här skandalen, men granskat tio. Sammanlagt pågick skandalen under en period av ungefär tio dagar i Aftonbladet och Expressen. Detta är den överlägset största skandalen av alla som vi har undersökt i vår studie.

Tillbaka till avslöjandet, eller konfrontationen; en konfrontation som bildsattes med en ögonblicksbild när reportern själv står och frågar ut Littorin på flygplatsbanan. Dramatiserande i allra högsta grad, som för att göra ögonblicket för konfrontationen ännu mer intensivt och påtagligt. Även om bilden inte nödvändigtvis alls tagits i det sammanhanget.

Förutom att tidningen själv agerade aktiv aktör lutade de sig mot sin centrala källa: ”*Anna, 30*” som berättat att hon sålt sex till Littorin. Hon blev den polariserande enhet som också motsatte sig hans lögn – dementin och den andra överträdelsen (eller kanske tredje efter den som kom direkt med att han skyllde avgången på mediebevakningen av barnen):

”– *Det känns konstigt att han nekar. Men han vet att jag vet, det får räcka. Jag har gjort mitt, jag har sagt vad som hände.*” (Art. 47)

Hela skandalen kantades av stora bilder på bedrövade eller slitna moderatministrar, framför allt Fredrik Reinfeldt och Sven Otto Littorin själv. Gissningsvis är flera av bilderna tagna i helt andra sammanhang men sammanfogas här för en extra tillspetsning. En vinjett uppstod naturligtvis direkt och fick fortsätta hela skandalen igenom. Faksimilerna kom allt tätare ju längre skandalen pågick som för att påvisa allt negativt bagage. Ett bagage som redan i första artikeln började ta form genom att man tog upp ministerns examensfusk. En tidigare mindre skandal som han klarade sig ur.

Eftersom att skandalen briserade efter att han avgick som arbetsmarknadsminister handlade inte ansvarsutkrävandet om avgång, det handlade om lögn eller sanning. Fokus låg på det privatmoraliska i Littorins karaktär.

5.1.6 Fredrik Bremberg

Händelsen utspelade sig under sommaren 2008 och tog sin början då ishockeyspelaren Fredrik Bremberg natten till midsommardagen hittades sovande i en bil och omhändertogs av polisen. Han misstänktes för grovt rattfylleri och i samband med gripandet även för våldsamt motstånd då han först vägrade att samarbeta med poliserna. Bremberg benämndes med epitet som ”hockeystjärnan” och ”landslagsprofilen” vilka är tecken på medias personifiering av offentliga personer. Detta är ett exempel på medielogiken som vi bygger vår undersökning på där medierna lyfter upp en händelse med en huvudaktör som är tillräckligt känd för att allmänheten ska finna det intressant.

Efter en sökning i mediearkivet fick vi fram att Aftonbladet är den tidning som först uppmärksammade händelsen med vinjetten: ”*Aftonbladet avslöjar*” följt av en bild på Bremberg och rubriken ”*Greps av polisen*”. Vi har inte kunnat se hur den faktiska tidningssidan såg ut denna dag avseende bild- och rubrikstorlek men eftersom den låg på sidan två i Sportbladet kan man anta att den bedömdes som viktig. Dagen efter hakade Expressen på skandalen, dock med en mindre artikel. Då vi som sagt inte har haft tillgång till de fysiska tidningarna i detta fall är det svårt att bedöma nyhetens genomslag.

Man ser i många av artiklarna spår av de medielogiska elementen tillspetsning och dramatisering:

”Fredrik Bremberg är en av svensk hockeys största stjärnor. Han har varit en av elitseriens största profiler sedan början av 1990-talet.” (Art. 5)

Rapporteringen av skandalen i media pågick under tre dagar i både Aftonbladet och Expressen med ett totalt antal på fyra artiklar.

Förutom rättsliga aktörer i artiklarna så förekom Brembergs agent, advokat, klubbordförande och klubbdirektör. Bremberg själv valde att inte kommentera händelsen alls utan skötte all kontakt med media via sin agent och advokat:

”– Han kommer inte kommentera det alls, mer än att han förnekar anklagelserna.”
(Art. 6).

Senare under hösten togs händelsen åter upp när åklagaren meddelade att förundersökningen om den grova rattfyllan inte höll för åtal. Detta resulterade i två artiklar i Expressen, Aftonbladet tog inte upp denna händelse. Dessa har dock inte granskats.

5.1.7 Dusan Djuric

På nyårsdagen 2008 greps fotbollsspelaren Dusan Djuric av polis efter att han kört rattfull på en cykelväg. Djuric erkände direkt och det ledde därför inte till rättegång. Men efter beslut från Länsstyrelsen blev han av med körkortet i tre månader.

Aftonbladet uppmärksammade denna händelse först, med en artikel på andra sidan i Sportbladet:

”Fast för rattfylla - Körde bil på cykelväg - förlorade körkortet.” (Art. 9)

Dock framgår det inte plats eller storlek i den fysiska tidningen eller vilken bild som användes i sammanhanget. Expressen följde efter och publicerade nyheten dagen efter i sin sportbilaga. Även detta ett prov på hur medielogiken fungerar där någon från media belyser ett problem och andra medier hakar på i skandalen.

Det rapporterades om skandalen under fyra dagar i både Aftonbladet och Expressen med totalt sex artiklar. Nyhetens genomslag kan ha påverkats av Djurics koppling till svenska fotbollslandslaget.

Förutom de rättsliga representanterna kommenterade ganska många andra aktörer händelsen. Mycket beroende på att Djuric i samma veva blev uttagen till landslaget och därför fick en koppling till ansvariga och ledning här. De som uttalade sig i artiklarna är Djurics tränare, klubbdirektör, landslagets förbundsordförande, landslagsledning och flera andra fotbollsprofiler. Djuric kommenterade händelsen själv i media men skrev även en förklaring/ursäkt på sin klubbs hemsida:

”– En dålig förklaring kan vara att jag så långt fram på dagen kände mig fräsch för att köra bil. Jag förstår att många är besvikna på mig och vill till er alla be om ursäkt för mitt agerande och lova att det aldrig skall upprepas igen.” (Art. 11)

Aftonbladet och Expressen fick ingen intervju med Djuric, men refererade till en artikel i Hallandsposten. Här kan vi se ett annorlunda sätt att förhålla sig till medierna något som kan ge indikatorer på att Djuric inte var särskilt medietränad vid denna tidpunkt.

5.1.8 Bruno Reinfeldt

Bruno Reinfeldt, statsminister Fredrik Reinfeldts pappa, greps och åtalades mot sitt nekande för rattfylleri under hösten 2008. Under fyra dagar i februari 2009 skrevs det sammanlagt åtta artiklar i Expressen och Aftonbladet om händelsen när den gick upp till rättegång. Bruno Reinfeldt benämndes i egenskap av lokalpolitiker, egenföretagare, Fredriks pappa och nämndeman i Attunda tingsrätt där han varit med och bedömt rattfyllerister själv.

När han förnekade det inträffade ställdes han mot polisernas protokoll, vilket fick honom att framstå som tämligen skyldig. I protokollet framgick det flera beskrivningar som handlar om beteende, utseende och lukt som direkt skapar en bild av fylla: *"Luktar gammal fylla"*, *"mannen vinglade kraftigt"* och *"vinglat och uppträtt rejält påverkad"*. Detta handlar om framing och hur man genom olika valda delar beskriver en händelse för att den i slutändan ska uppfattas på ett visst sätt. Liknande saker repeteras i artikel efter artikel vilket underbygger hans trovärdighet och frammar in honom i en negativ ram.

Bruno Reinfeldts kändisskap baseras till största del på att han är Sveriges statsministers pappa. Utan den kroken hade denna överträdelse aldrig kunnat bli en skandal. Överträdelsen är inte nog moraliskt förkastlig i kombination med att han endast är känd på lokalt plan. Hade överträdelsen varit grövre så kanske han hade lyfts upp i medierna trots sin lokala begränsning.

Andra aktörer som fick kommentera överträdelsen var de juridiska, speciellt polisen genom det rapportmaterial som används för att gestalta skandalen och chefen för Attunda tingsrätt som alltså är överordnad Bruno på den arbetsplatsen. Alltså pekar detta på att om det inte varit för statsministern så hade detta varit ett vanligt fall av rattfylleri med juridiska konsekvenser.

I samband med att Reinfeldt greps ertappades han med att ha ett vapen i hallen, det vill säga vapenbrott. Detta leder till ett annat åtal, som vi inte har undersökt närmare i och med att det faller utanför denna uppsats. Beslagtagandet av vapnet avvisade han i alla fall bryskt:

"– Det är sovjetmetoder." (Art. 57)

En tillspetsning för att dramatisera och göra läsningen mer spännande. Dessutom spelade reportern på den stereotypiska bilden av en moderat, eller högerpolitiker, som hårddraget förkastar allt negativt som kommunistiskt eller sovjetiskt.

I texten uttryckte huvudaktören själv, på sätt och vis, sin förståelse för medielogiken genom att förklara sin strategi:

"– Jag skulle inte ha låtit det här gå till domstol. Jag borde ha erkänt och betalat böterna. Då hade det aldrig hamnat i offentlighetens ljus. Det här har gått precis som jag inte ville att det skulle göra – på sämsta tänkbara sätt." (Art. 60).

Detta tolkar vi som ett tydligt tecken på den medialisering som skett inom det politiska fältet. Sedan kan man kanske ifrågasätta vilken mediestrategi som handlar om att avslöja

mediestrategier, men huruvida detta var ett medvetet drag eller ett blottande framgår inte i dessa texter.

Olika artiklar behandlade olika mycket de olika komponenterna; polisprotokoll, aktörers inställning till skandalen och specifikt relationen till sonen Fredrik Reinfeldt. En artikel handlade t.ex. väldigt centralt om det som vi kallat den andra överträdelsen, vapenbrottet. Alltså urvattnades skandalen på så många vinklar som möjligt, så länge händelsen tidsmässigt fortfarande var spännande för publiken enligt utpräglad medielogik.

Slutligen avgick Bruno Reinfeldt från sina förtroendeuppdrag för Moderaterna eftersom han förstår att skandalen skadat partiet:

”– Jag inser att uppmärksamheten kring mitt rattfylleriåtal skadar partiet för mycket.”
(Art. 60)

Man kan misstänka att Moderaterna internt satte press på huvudaktören att kliva tillbaka både med tanke på statsministern och på partiet som kollektiv. Även om motsatsen explicit hävdades från huvudaktörens håll.

5.1.9 Per Gahrton

I maj 2005 skrev Aftonbladet och Expressen att Per Gahrton kört in i en polisbil och misstänktes för rattfylleri. Aftonbladet och Expressen rapporterade om händelsen under tre dagar. Nyhetens genomslag är i övrigt svårt att spekulera i då man via mediearkivet inte alltid har möjlighet att se nyheten i tidningsform. Hur som helst publicerades tre artiklar som behandlade just denna del av händelsen och det är dessa artiklar som vi har undersökt. Under sommaren kom en kortare uppföljning där det framkom att polisen hade slarvat med Gahrtons utandningsprov och att det därmed finns möjlighet att han kan frias från anklagelserna. Under hösten uppmärksammade Expressen att Gahrton åtalats för att sedan, tillsammans med Aftonbladet, berätta att Gahrton friades i tingsrätten.

Per Gahrton lyfts fram som en viktig del av Miljöpartiet i och med att han var med och startade partiet. För att lyfta upp relevansen genom personifiering och bygga på en sammantagen tillspetsning. Typiskt medielogiskt förfarande av journalisten. Men också aktörer inom skandalen visar på samma logik.

Polisens pressekreterare vill nämligen inte kommentera fyllekörningen, utan håller sig neutral och försiktig. En del i den så kallade medieträningen eller mediemedvetenheten som de flesta inom statliga institutioner idag arbetar efter:

”– Vi vet inte vilken promillehalt han hade.” (Art. 17)

Även i den här skandalen ser vi hur framing fungerar i de granskade artiklarna där reportern valt att lyfta in mycket gamla överträdelser. Bland annat framkom det att Gahrton åkte fast för rattfylleri en gång 40 år tidigare, således en återfallsförbrytare som reportern tryckte extra på när han via sina frågor utkrävde ansvar:

”Har du problem med spriten? [...] Det har talats om att du skulle vara ’periodare’ och dricker våldsamt ibland.” (Art. 17)

Det förekom inga övriga aktörer i artiklarna förutom de som var rättsligt inblandade. Han fick själv stå till svars för sin handling och kommentera samt bemöta medierna. Detta kan man se som ett tecken på individualisering, där politikernas sårbarhet och utsatthet blir extra tydlig.

5.2 Vem gör en överträdelse?

I följande avsnitt presenterar vi de resultat som innefattar vem det är som har gjort en överträdelse. Vi inleder dock med en tabell över de resultat som kommer att presenteras.

Tabell 1: en översikt över tidigare överträdelser, hur huvudaktören framställdes samt vilka över aktörer som figurerar i skandalerna.

Person	Skandaltyp	Karriär under skandalen	Tidigare överträdelser	Hur framställdes huvudaktören (förväntningar)	Övriga aktörer
Sport					
Dulee Johnson	Våldtäkt	Aktiv	Ja, rattfylleri och misshandel.	Negativt: ”skandalspelaren”	Rättsliga, klubbledning, medspelare, sponsorer, supporter och fack.
Magnus Hedman	Sexköp	Avslutad	Ja, doping.	Positivt & negativt: ”fotbollsstjärnan” och uppräbbling av tidigare skandaler	Endast rättsliga.
Tomas Johansson	Sexköp	Avslutad	Ja, doping.	Positivt: ”bragd gulds-vinnaren”	Endast rättsliga.
Politik					
Åke Blomqvist	Sexköp	Aktiv	Nej	Positiv/Neutralt: Var kyrkligt aktiv och ansvarig för barn och utbildningsfrågor.	Rättsliga, vittne och politiska.
Sven Otto Littorin	Sexköp	Aktiv	Ja, Förfalskat examensbevis.	Positivt: En viktig del av moderaterna	Rättsliga, vittne och politiska.
Sport					
Fredrik Bremberg	Rattfylleri	Aktiv	Nej	Positivt: ”hockeystjärnan”	Rättsliga, agent, klubbledning, medspelare och idrottsprofiler.
Dusan Djuric	Rattfylleri	Aktiv	Nej	Positivt: ”HBK-stjärnan”	Rättsliga, klubbledning, landslags-ledning och idrottsprofiler.
Politik					
Bruno Reinfeldt	Rattfylleri	Aktiv	Nej	Neutralt: ”kommun-politikern”	Rättsliga och politiska.
Per Gahrton	Rattfylleri	Aktiv	Ja, rattfylleri 40 år tidigare.	Positivt/Neutralt: ”tidigare ledamoten i EU-parlamentet”	Rättsliga, anonymt vittne, familj och politiska.

En av medielogikens typiska stilistiska tecken är personifiering. För att man ska namnges i skandalsammanhang krävs det att man är tillräckligt känd hos allmänheten, man ska dessutom vara någorlunda aktuell. Enligt Thompson är en synlig person mer sårbar än andra för skandaler.

De flesta av huvudaktörerna i de skandaler som vi har undersökt bör ses som offentliga personer. Ett fall som skiljer sig är Åke Blomqvist som var politiker i Huddinge, det vill säga okänd för den stora massan. Hans dom var dessutom ganska mild. Vi tror att han namngavs bland annat för att han var en del av en större sexhärva samtidigt som han hade uppdrag i grundskolenämnden, samordningsansvar för barn- och utbildningsfrågor samt var högste tjänsteman vid Stockholms stift. Samtidigt menar Thompson att det inte är konstigt att det blir en skandal när en politiker gör en sexuell överträdelse. Denna typ av skandal är till en hög grad bunden till moral som hos politiker ses som en viktig egenskap.

Politikern Bruno Reinfeldt som är pappa till statsminister Fredrik Reinfeldt hade flera förtroendeuppdrag på lokal nivå. Även han relativt okänd. Men han påpekade själv att familjesituationen påverkat det mediala värdet av överträdelsen:

”– Jag har fel efternamn. Annars skulle ingen ha brytt sig om den här historien.”
(Art. 57)

5.2.1 Förväntningar

I och med att dessa aktörer verkar inom olika fält har de i grunden olika förväntningar på sig. Som vi nämnde i teorikapitlet rör man sig inom sitt eget ”image system” vilket innebär att de har olika förutsättningar och kan göra olika överträdelser beroende på vilket system de har. Som politiker har man ett större ansvar då man är med och beslutar om frågor som berör andra människor. Idrottsmän har en mer underhållande roll och agerar endast som privata personer, det vill säga att deras prestation påverkar ingen utanför idrotten.

Förväntningarna på en person kan bland annat framkomma beroende på vilket sätt de framställs. Sven Otto Littorin framställdes till exempel som en viktig del av de nya Moderaterna och de andra som vi undersökt inom skandaltypen sexskandaler benämndes också ofta med sin titel eller genom att berätta om dennes meriter: *”stjärnspelaren”*, *”fotbollsprofilen”*, *”bragd guldsvinnaren”*, *”hockeystjärnan”*, *”HBK-stjärnan”*, *”Tidigare ledamoten i EU-parlamentet”*. Detta kan ses som exempel på Entmans beskrivning om att mediernas gestaltning påverkar medborgarnas syn på verkligheten.

Det var dock inte alltid fullt så positivt, Dulee Johnson blev exempelvis *”skandalspelaren”*. Han har tidigare domar för exempelvis misshandel, rattfylleri och olovlig körning:

”Sent i september friades Dulee Johnson från misstankar om sexköp. Nu är skandalstjärnan i nytt blåsväder.” (Art. 27)

Vi kan även läsa om att Magnus Hedman bland annat har tvingats att försätta sitt företag i konkurs och att han dömts för narkotikabrott:

”Fotbollsstjärnan Magnus Hedman, 37, har fått vänja sig vid rättegångssalar. Sedan 2009 har han varit åtalad för dopningsbrott och sexbrott. Dessutom har skilsmässan från Magdalena Graaf förvandlats till en utdragen rättsprocess.” (Art. 21)

Tomas Johansson dopade sig vid ett tillfälle under sin aktiva karriär och Sven Otto Littorin har förfalskat ett examensbevis samt varit i en vårdnadstvist som fick medieuppmärksamhet. Alltså verkar det uppträda på liknande sätt i de båda sfärerna. Även här skiljde sig Åke Blomqvist från de övriga genom att, vad vi kan hitta, ha ett fläckfritt förflutet.

Har aktörerna vid något tidigare tillfälle gjort något som strider mot samhällets normer eller begått något lagbrott så togs detta upp, antingen i artikeln eller i en faktaruta. Enligt framing-teorin påverkas publikens uppfattning om huvudaktörerna genom journalisternas sätt att beskriva dem på. Finns det därför mycket, även om det är mindre element, som pekar åt samma håll är det svårt för publiken att omedvetet inte påverkas av detta. Genom att dessutom upprepa detta, det vill säga berätta om dessa tidigare övertramp i nästan alla artiklar blir detta mer noterbart. Publiken kommer särskilt ihåg denna del och dömer personen utifrån detta. I dessa fall torde publiken därför se på huvudaktörerna som skyldiga.

5.2.2 Övriga aktörer

Vi har hittat ett tydligt mönster gällande inaktiva och aktiva huvudaktörer i sexskandalerna. Det är likheter som är ganska självklara eftersom man som aktiv är en del av en större grupp. Tidningarna lät exempelvis fler personer komma till tals i artiklarna med en huvudaktör som var aktiv. I skandalerna där Tomas Johansson och Magnus Hedman, det vill säga de som inte är aktiva, var huvudaktörer var det endast personer som är inblandade i rättsprocessen, det vill säga poliser, åklagare och advokater som fick uttala sig. I resterande fall pratade man även med parti- eller lagkamrater. Dulee Johnson hade även koppling till sponsorer samt en supporterförening från vilka representanter fick komma till tals. I och med att det såg ut på samma sätt inom de båda sfärerna, gällande de aktiva, visar det att journalisterna inom de olika fälten arbetar på samma sätt.

Intressant är även skillnaden mellan fallen när det kommer till att namnge huvudaktören. Tomas Johansson och Magnus Hedman pratade frivilligt ut i media, detta efter att de har fått sin dom. Åke Blomqvist namngavs även han först efter den fällande domen. Dulee Johnson och Sven Otto Littorin hängdes ut med namn direkt. Detta har givetvis en självklar förklaring i fallet Littorin i och med att det var media som avslöjade Littorin. Men varför man valde att publicera Dulees namn har vi svårt att förstå även om vi har i åtanke att en misstanke om våldtäkt, som det var i hans fall, är allvarligare än sexköp.

Vi ser att man arbetar på samma sätt inom de båda fälten. Då man avslutat sin karriär eller är mindre känd namngavs man först efter rättegångsprocessen. Är man aktiv och dessutom betydelsefull i sin position gick man ut med namn på huvudaktören tidigare.

Bland alkoholskandalerna har vi inte kunnat se samma mönster då alla de olika aktörerna var aktiva och ändå kopplades samman med olika antal andra aktörer. Däremot har vi lagt märke till skillnaden mellan idrottsmän och politiker avseende förekomsten av övriga aktörer som kom till tals. Det förekom givetvis juridiska aktörer; poliser, åklagare försvarsadvokater, i alla fall. I artiklarna med politikerna Per Gahrton och Bruno Reinfeldt var det färre eller ingen som uttalade sig om övertrampet och eventuella konsekvenser. I artiklarna med idrottsmännen Dusan Djuric och Fredrik Bremberg var det däremot flera andra aktörer som kom till tals från både klubbledning, förbund och landslagsledning. De lade in sina personliga åsikter, här med en urskuldande ton:

”– Det som hänt är naturligtvis olyckligt. Dagen efter kan det bli fel [...], säger förbundskaptenen.” (Art. 10)

Detta kan man se som en indikator på att politiker till en högre grad anpassat sig till medialiseringen och förstår vikten och riskerna av mediala uttalanden. Medvetenheten om vad kommentarer kan få för konsekvenser gör dem återhållsamma för att inte tvingas ta tillbaka saker senare. Speciellt om det är personliga åsikter.

5.3 Vad består överträdelsen av?

I följande avsnitt presenteras vad det var för en överträdelse som gjordes samt om huvudaktören backades upp av någon. Även denna del inleds med en tabell där resultaten under denna frågeställning kortfattat redovisas.

Tabell 2: en översikt över hur huvudaktören bemötte media samt hur övriga aktörer tog ställning till skandalerna.

Person	Skandaltyp	Uppbackning av andra aktörer	Bemötandet av media
Sport			
Dulee Johnson	Våldtäkt	Delvis	Via advokat.
Magnus Hedman	Sexköp	Nej	Själv
Tomas Johansson	Sexköp	Nej	Själv
Politik			
Åke Blomqvist	Sexköp	Nej	Själv, men dock inte Aftonbladet och Expressen.
Sven Otto Littorin	Sexköp	Nej	Via advokat.
Sport			
Fredrik Bremberg	Rattfylleri	Nej	Via advokat och agent.
Dusan Djuric	Rattfylleri	Nej	Själv
Politik			
Bruno Reinfeldt	Rattfylleri	Nej	Själv
Per Gahrton	Rattfylleri	Nej	Själv

Det har skett en förändring avseende politiska skandaler under de senaste 30 åren (se kapitel ”3. Teori”). Det har förändrats från att ha varit flest skandaler av politisk karaktär till att fokusera allt mer på personliga och privata skandaler. Denna typ av överträdelse sker i den, som Thompson kallar, bakre regionen. Vi har som sagt undersökt sexskandaler, våldtäkt samt sexköp vilket är typiska skandaler för den bakre regionen. Vi har även fokuserat på fall av rattfylleri som alkoholrelaterade skandaler. Även detta en handling som sker i det privata.

5.3.1 Skuldförklaring

De flesta huvudaktörer fick stå för sig själva och tala för sig själva. Det fanns inga andra aktörer; partier lag eller organisationer som förklarade och/eller backade upp personerna. Tvärtom blev de förhållandevis snabbt dumpade av organisationen för att skada kollektivet så lite som möjligt. Liknande fall är vanliga i det individualiserade samhället som vi lever i, där den enskilda människan själv får stå till svars för överträdelsen. Där det inte finns ett samhälle som står ansvarig. Det är endast Dulee Johnsons handling som man på sätt och vis skyllde på

andra omständigheter. I en artikel fokuserade man på att AIK har dragit tillbaka den stödperson som haft som uppgift att hålla ordning på honom på grund av tidigare snedsteg. Men detta hörde alltså till undantagen:

”– Så hade vi också fått signaler om att han hade lugnat ner sig, att hans dåvarande situation hade förbättrats, säger dåvarande tränaren. [...]

De lugnande beskeden fick AIK att lägga ner den åtgärd som tidigast använts närmast Dulee Johnson:

– Tidigare förekom en stödperson, men det är längesedan, säger agenten.” (Art. 32)

5.3.2 Bemötandet av media

Hur man bemötte media skiljer sig mellan fallen. Även här syns skillnaderna i om man är aktiv eller inte men även beroende på var i rättegångsprocessen man befann sig. Magnus Hedman och Tomas Johansson pratade själva med media. Även Åke Blomqvist pratade med media. Dock inte med Expressen och Aftonbladet som skrev att de förgäves sökt honom för en kommentar. De hänvisade i stället till andra intervjuer med honom.

Dulee Johnson och Sven Otto Littorin kommenterade endast de anklagelser som riktas mot dem via sina advokater. Sven Otto Littorin lovade dock media att han ska ställa upp på en intervju, men avgick istället och hänvisade till att han inte längre är offentlig person och alltså inte behöver prata med media.

Dulee Johnson, Sven Otto Littorin och Åke Blomqvist hanterade inte medierna så som medierna vill. I stället för att bemöta kritiken gömde de sig. Man skulle kunna kalla det en andra överträdelse eller ett brott mot medielogiken. Att inte spela med i medielogikens regler kan alltså få ytterligare konsekvenser utöver de som bygger på den ursprungliga normöverträdelsen. Detta kan man härleda till hur medietränade huvudaktörerna egentligen är. Då de borde hantera den här typen av situationer genom att prata ut i media. Tittar vi på de olika styrfälten syns det faktiskt inte någon direkt skillnad, vilket förvånar oss en smula. Littorin, som verkligen borde kunnat hantera media i och med att han arbetat som mediekristränare, och Dulee Johnson undvek medierna. Något som vi upplever resulterar i att skandalerna tilläts ta än mer fart och utrymme i medierna.

Om vi går över till alkoholskandalerna ser vi att i tre av fallen kommenterade aktörerna händelserna själva, antingen direkt via intervju eller genom textform. Dusan Djuric skrev både en förklaring på Halmstad BK:s hemsida, men kommenterade i en intervju med Hallandsposten som Expressen hänvisade till. Både Per Gahrton och Bruno Reinfeldt kommenterade själva via intervjuer sina uttalanden och åsikter. Fredrik Bremberg ville inte uttala sig alls utan lät uttala sig via sin advokat.

5.4 Vilka konsekvenser får överträdelsen?

Vi har hittills presenterat vilka det är som gjort en överträdelse där vi sett vad det finns för förväntningar på personen ifråga. Vi har även redovisat vad överträdelsen bestod av samt om vilka andra aktörer som uttalade sig i fallen.

Nedan presenteras nu vilka konsekvenser dessa överträdelser fick. Vi har även undersökt hur de utomstående reagerade samt huruvida reportern tog ställning i frågan. Men liksom tidigare inleder vi med en övergripande tabell av det som följer.

Tabell 3: en översikt över följden för huvudaktören samt reporterns och övriga aktörers roll i skandalerna.

Person	Skandaltyp	Ansvar/försvar från utomstående	Utomstående aktörers mediehantering	Reporter	Följd
Sport					
Dulee Johnson	Våldtäkt	AIK inledde en internutredning men sa att man är oskyldig tills man döms. Supportrar och sponsorer krävde sparken.	Inkonsekventa uttalanden och hårda ord från klubbkamraterna.	Skyddar	Stängdes av
Magnus Hedman	Sexköp	Framgår ej	Framgår ej	Framgår ej	-
Tomas Johansson	Sexköp	Framgår ej	Framgår ej	Framgår ej	-
Politik					
Åke Blomqvist	Sexköp	Kommunstyrelsens ordförande krävde avgång	Försiktiga uttalanden från FP:s partisekreterare.	Framgår ej	Avgick
Sven Otto Littorin	Sexköp	En partimedlem krävde avgång. Fredrik Reinfeldt var neutral	Försiktiga uttalande från Fredrik Reinfeldt.	Ifrågasatte	Avgick
Sport					
Fredrik Bremberg	Rattfylleri	Klubben visade ett visst stöd.	Framgår ej	Framgår ej	Fick spela vidare
Dusan Djuric	Rattfylleri	Klubben och förbundet visade ett visst stöd.	Hårda ord från klubben.	Framgår ej	Fick spela vidare
Politik					
Bruno Reinfeldt	Rattfylleri	Fredrik Reinfeldt uttalade sig neutralt om händelsen.	Fredrik Reinfeldt uttalade sig försiktigt.	Framgår ej	Avgick
Per Gahrton	Rattfylleri	Polis krävde moraliskt ansvar.	-	Ifrågasatte	Fortsatt aktiv

5.4.1 Ansvarsutkrävande eller försvar

Som vi skrev i kapitel ”3. Teori” blir det, enligt Thompson, ingen skandal utan respons. Han menar att en skandal nästan är lika beroende av själva handlingen i sig som att någon reagerar på den. Han menar också att det krävs motkrafter som agerar, politiska motståndare eller

andra kritiker, för att det ska bli en skandal. Och enligt framing-teorin kan man genom att välja att lyfta fram vissa källor påverka publikens uppfattning i en viss riktning.

Som vi tidigare nämnt fanns skillnader mellan sexskandalerna beroende på om man var aktiv eller inte. Detta syntes även i hur många och vilka som krävde ansvar. För de icke-aktiva idrottsmännen var kraven rättsliga, det vill säga baserade på den lagliga överträdelsen. Tillhörde man en större grupp, parti eller förening, kom någon form av reaktion och krav därifrån.

Kommunstyrelsens ordförande i Huddinge krävde exempelvis Åke Blomqvist avgång. Även i fallet Littorin krävde en partikollega avgång, detta trots att man inte fått bekräftat vad som egentligen hade hänt.

I de båda fallen finns det partikollegor som var något neutrala i sina uttalanden. I Åke Blomqvist fall sa exempelvis Folkpartiets partisekreterare att han inte var tillräckligt insatt i fallet för att kunna uttala sig. Fredrik Reinfeldt, i rollen som Sven Otto Littorins överordnade, valde även han att vara försiktigt när det kom till att ta ställning till Littorins agerande:

”– Man ska vara lite noggrann när det gäller min roll.[...] Jag berättar vad Sven Otto Littorin sagt till mig.”

”–Han har sagt till mig som skäl för sin avgång angivit samma grund i privata skäl med samma ord och formuleringar som han angivit nu på morgonen till medierna. [...] Sven Otto Littorin ringde mig tisdags kväll och uppgav att han ville lämna regeringen. Han angav privata skäl och sa till mig att han konfronterats med uppgifter av Aftonbladet, som enligt honom inte stämmer.” (Art. 45)

Dulee Johnson hade ett bredare nät av personer runt sig. Styrelsen för AIK var hans överordnade och de säger:

”– Han har varit oskyldig hela tiden. Han är en av våra anställda. [...] Vi ska först göra klart vår interna utredning och vänta på dom. Men man är oskyldig tills man döms.” (Art. 41)

Detta var dock efter att han släpptes fri i väntan på tingsrättens beslut, något som ofta betyder att man frikänns. Tongångarna var något hårdare innan detta då samma person sa:

”– Dulee Johnson är tills vidare avstängd från spel av AIK. En friande dom är dock ingen garanti för att komma tillbaka till klubben. [...] – Det är flera faktorer som spelar in.” (Art. 42)

Andra som uttalade sig i denna skandal är sponsorer och supporterföreningen, som alla krävde att Dulee skulle sparkas.

En likhet som man kan se mellan de undersökta fallen under alkoholskandalerna är att skandalens huvudaktör, vare sig idrottsmän eller politiker, explicit krävdes på att avsluta sina uppdrag. Skillnaden vi kan se är att politikerna inte fick någon uppbackning och stöd utan tvingades till stor del att själva hantera processen och försvara sin sak i media. Idrottsmännen fick däremot ett visst stöd från sin klubb. Något som man kan se i fallet med Dusan Djuric:

”– Vi drar en gräns vid förseelser där man döms till fängelsestraff. Nu får han indraget körkort, det är redan en smäll på fingrarna. Då ska inte vi gå in och beröva honom på en landslagsplats också.” (Art. 10)

Men även om de kanske inte ställde sig bakom själva händelsen kunde deras uttalanden uppfattas av läsaren som om det ändå fanns ett visst stöd för huvudaktören. Även här kan vi se ett uttalande i fallet med Djuric där man kan uppfatta en viss sympati och förståelse för överträdelsen:

”– Det som hänt är naturligtvis olyckligt. Dagen efter kan det bli fel, men jag försvarar inte hans agerande.” (Art. 10)

I en artikel med Fredrik Bremberg fick man även känslan av att man som idrottsman har ett något tydligare privatliv och kan agera utanför sin yrkesroll på ett sätt som inte var framträdande bland politikerna i de undersökta artiklarna. Ett exempel på hur detta kan se ut var när Djurgårdens ordförande beskrev klubbens policy angående spelarnas fritid:

”– Klart vi har en policy hur man agerar när man ingår i Djurgårdens organisation. Men på midsommarafton har vi ingen policy för hur folk ska agera på sin fritid.” (Art. 5)

Per Gahrtons rattfylla inträffade även den vid ett tillfälle då han inte var direkt kopplad till sitt politiska uppdrag. Men en kommentar från den polis som körde den polisbil som Gahrton körde in i visar att det finns åsikter som menar att politiker borde ta ett större moraliskt ansvar, även på sin fritid:

”– Man blir extra förbannad som polis att det är en folkvald.” (Art. 16)

5.4.2 Medieträning

Vi nämnde ovan, i ett exempel med Dulee Johnson, hur aktörer inom sportens värld var något inkonsekventa i hur man uttalade sig om en som är inblandad i en sexskandal. Det är genom detta som vi kan se skillnader i hur fälten har anpassat sig efter medialiseringen och i hur medietränad man är.

Det syns även en skillnad i hur man uttalade sig. När politikerna gick ut i media och pratade om en politiker som misstänktes för sexköp gjorde man det mer sällsynt och mer neutralt samtidigt som man hade distans till händelsen. Folkpartiets partisekreterare Erik Ullenhag sa att han inte var tillräckligt insatt i Åke Blomqvist fall för att kunna uttala sig. Han sa att han ville träffa Blomqvist och *”prata om vad som hänt”* (Art. 1). Anders Borg var även han försiktig när han kontaktades för att kommentera uppgifterna om Littorins sexköp:

”– Jag har inte något att tillägga till det som statsminister Fredrik Reinfeldt har sagt kring den här frågan tidigare.

Men han är ju din personliga vän och arbetskamrat sedan många år?

– Ja, men nu är det här en diskussion som har förts mellan Sven Otto Littorin och Fredrik Reinfeldt och jag har inte ytterligare kommentarer eller information.”

(Art. 48)

Idrottsmännen var hårdare när de uttalade sig om sina lagkamrater, som i fallet med Dulee Johnson:

*”Självklart är det ingen som är glad över det som har hänt, men det konstiga är att ingen gjort något tidigare.
– I alla andra klubbar får en spelare göra bort sig en gång och sedan får han inte spela mer.”* (Art. 37)

Innebörden i vissa uttalanden kan även ifrågasättas då de inte verkar medvetna om hur deras uttalanden kunde komma att uppfattas av publiken. Även här var det en av Dulee Johnsons lagkamrater man pratat med och som då sa att han trots misstankarna om våldtäkten skulle kunna tänka sig att spela med honom:

”– Det hade känts som vanligt. Jag tänker bara på det sportsliga.” (Art. 29)

När man går över till alkoholskandalerna kan man även här se att de politiska aktörerna förefalles vara betydligt mer neutrala och försiktiga när de uttalade sig om kollegorna än vad som skedde inom sporten.

I fallet med Fredrik Reinfeldts pappa Bruno Reinfeldt uttalade sig tillexempel Fredrik ytterst neutralt till media utan någon tydlig sympati:

”– Jag vet inte vad som är sant eller inte sant. [...] Pappa ska behandlas som alla andra medborgare.” (Art. 56)

Man kan förvänta sig att Fredrik Reinfeldt ska vara en extremt medietränad person och det var därför en tydlig skillnad i hur han hanterade media jämfört med uttalanden som exempelvis Halmstad BK:s ordförande Arne Ekstrand gjorde i fallet med Dusan Djuric:

”– Som ordförande är jag förbannad och besviken över det inträffade. Nu gäller det för Dusan att förstå att så här gör jag inte fler gånger. Vi kommer också att titta på hans alkoholvanor så att det inte finns något elände med i bilden.” (Art. 13)

Inom sporten ser man ofta starkare kommentarer där de inte lika ofta verkade tänka på de mediala konsekvenserna av uttalandet. Man ser alltså följderna av den medialisering som skett inom politiken där politikerna påverkat och anpassat sina rutiner för hur de bör hantera och agera i media. De var alltså medvetna om hur deras uttalanden och ageranden kan ha påverkat deras egen framställning i media.

5.4.3 Reportern tar ställning

Fallet med Sven Otto Littorin, som misstänktes för att ha köpt sex, är intressant på många sätt. Vi har, som vi nämner i metodkapitlet, inte analyserat krönikor, ledare eller andra åsiktstexter men det är ändå tydligt hur Aftonbladet agerade medverkande aktör. Medan Expressen bara ”täckte” skandalen hamnade Aftonbladet i en sorts direkt kamp med Littorin om huruvida han dementerade eller inte. Alltså som en aktivt pådrivande part och inte en passivt rapporterande:

”... det står nu alltmer klart att Littorin faktiskt dementerade sexköpsanklagelserna för Aftonbladet innan tidningen publicerade den. Det ger i så fall en helt ny bild av alla turerna förra tisdagen. Aftonbladet och Lena Mellin har nämligen vid flera tillfällen

sagt att det inte hade blivit någon artikel alls om Littorins påstådda sexköp, om han bara hade sagt att det inte ägt rum.” (Art. 52)

Detta skrev Expressen medan Aftonbladet i början av skandalen körde underrubriken:

”Aftonbladet frågar ut ministern om ett påstått brott – då väljer han att avgå.”
(Art. 44)

Att reportern tog ställning syns även inom sportjournalistiken och i vårt fall särskilt i en artikel om den våldtäktsmisstänkta Dulee Johnson. Här tog man dock en försvarande roll. Sponsorn Åbro krävde att AIK stängde av Johnson och reportern skrev ut sina frågor:

”– Jag tycker inte den spelaren passar in.[...]
Men han är inte dömd skyldig.
– Det är inte bara därför vi reagerar.”(Art. 30)

En annan sponsor krävde att klubben skulle gå steget längre och avskeda honom:

”– När man tar tillbaka en person som skrämar och förstör varumärket har man ett enormt stort ansvar. Det har vi sett att AIK inte har klarat av. [...]
Du talar om någon som bara är anhållen.
– Jag vet att ingen är dömd förrän dom har fallit, men för mycket har hänt.[...] Jag ser mycket hellre att laget spelar i superettan än att de här diskussionerna fortsätter.”
(Art. 30)

Även i alkoholskandalerna ser vi exempel på hur reportern tog ställning och i hur reporterns åsikter lyser igenom på ett tydligt sätt. I en av artiklarna där Per Gahrton var huvudaktör så tar reportern ställning i sina frågor och utkrävde på så vis ett visst ansvar. Han skrev bland annat:

”Tragikomiskt nog åkte Gahrton dit efter att ha druckit med vänner från socialpolitiska organisationer – som kämpar mot bland annat alkoholmissbruk.”
(Art. 17)

Reportern frågade också om Gahrton har problem med spriten och om han ska installera ett alkoholås i bilen.

Det är intressant att se hur man som reporter tar en aktiv roll och att det förekommer inom de båda styrfälten, och i båda skandaltyperna, även om man i dessa fall gjorde olika ställningstaganden. Att reportern agerar på detta vis kan man också få en viss förklaring på genom att se på hur Allern & Pollack beskriver politiska reportrar som en drivande kraft under pågående skandaler genom egna åsikter och ställningstagande. I och med att de inte följer reglerna för ”objektiv” rapportering kan de påverka läsarna från att göra en balanserad bedömning. Vi antar att vilken roll man väljer kan ha att göra med hur man ser på sin journalistroll inom de båda fälten. Inom sportjournalistiken läggs fokus på den idrottsliga prestationen och hur man presterar inom denna värld och här tar reportern, som vi visade, en försvarande roll. Den politiska bevakningen är något bredare i och med politikernas ställning sträcker sig utanför deras roll som beslutsfattare, det är också av betydelse att de har folkets förtroende. Alltså är journalistens avsikt att skapa utrymme för sina åsikter och överföra dessa på läsarna. I exemplen ovan visade vi hur reportern ifrågasätter agerandet, vi får känslan av att politiska reportrar är mer kritiska än sportjournalister.

5.4.4 Följden

Gemensamt för de tre fallen av sexskandaler med en aktiv huvudaktör är att de stängdes av eller fick avgå just för att man var en del av en större grupp. Detta för att förhindra att lag- och partikamrater skulle påverkas i ännu större omfattning. Man fick ensamt ta smällen, som vi behandlat i det hastigaste ovan. Det handlar i mångt och mycket om det individualiserade samhällsklimat som växt fram i västvärlden under 1900-talet. Det hänger i sin tur ihop med den medielogik som också växt inom medierna, där personifieringen och kändisskapet blivit en fundamental byggsten i vardagsjournalistiken. Detta är speciellt tydligt inom kvällspressen som vi har valt att titta på.

Utifrån vår undersökning kan vi se att man som idrottsman får fler chanser än som politiker. Politikerna är mer sårbara vid en skandal. Vi anser att Littorins förfalskade cv är en ganska mild överträdelse jämfört med exempelvis dopningsskandaler och fall av misshandel, bland annat utifrån att det inte ledde till en rättsprocess. Littorin fick ju sitta kvar efter att denna skandal avslöjades.

Men, Littorin och Blomqvist tvingades att avgå när de misstänktes/dömdes för sexköp. Vi kan inte säga något om Hedman och Johansson då de avslutat sina karriärer. Men Dulee hade, som vi tidigare nämnt, ett antal skandaler bakom sig men hade fortfarande kvar sitt kontrakt hos AIK. Det var först vid den misstänkta våldtäkten som klubben agerade genom att stänga av honom från spel samt starta en internutredning.

Vi tror att skillnaden kan bero på att man som politiker har andra krav på sig, man innehar en maktposition och med det följer ett stort ansvar. Idrottsmän är kända som vanliga människor där deras moral är det intressanta. Det finns idrottsmän med förtroendeuppdrag, och skulle de vara inblandade i en skandal som bryter mot det de förespråkar hade de straffats hårdare. Detta har vi sett exempel på i en av testskandalerna då Sven Nylander var inblandad i en knarkskandal samtidigt som han hade uppdrag inom stiftelsen Ren idrott, ett uppdrag som han tvingades lämna att efter detta.

Det är intressant att se att de som inte dömdes för något brott var de som hängdes ut värst, det vill säga Sven Otto Littorin och Dulee Johnson. Vi antar att det kan bero på att de båda var aktiva. Littorin var dessutom inflytelserik då han vid tillfället för skandalen var arbetsmarknadsminister och framställdes i artiklarna som en del av den viktiga trio i Moderaterna som förutom honom själv bestod av Anders Borg och Fredrik Reinfeldt. Dulee Johnson spelade i AIK när misstanken om våldtäkten kom fram. Han framställs som en viktig spelare i laget:

”Förlorar AIK lördagens match mot Gefle, ligger mästarna under strecket. Men Dulee Johnson kommer inte att spela AIK:s mest allvarstygda match i år.” (Art. 28)

Något som också kan påverka att Dulee Johnsons fall fick såpass stort utrymme i media är att en våldtäkt är ett mer allvarligt brott än sexköp.

Dessutom misstänker vi, som nämnt ovan, att det också handlar om hur man hanterade medierna. Genom att inte bemöta dem försatte de sig i större spekulationsrisk och kunde inte bromsa ryktet.

Om vi går över till alkoholskandalerna är det anmärkningsvärt att det i de undersökta skandalerna inte var någon av klubbarna eller landslagen som såg det som nödvändigt med någon form av avstängning för spelarna. Inte heller för politikerna kom direkta krav på avgång. Thompson beskriver politikernas sårbarhet och att problem kan uppstå vid olika typer

av händelser, där skandalen är en av dem, som i slutändan kan få ödesdigra konsekvenser. Det som kan vara intressant att fundera på när det gäller våra fall är vad det var som gjorde att Bruno Reinfeldt valde att avgå men inte Per Gahrton som kan sitta kvar på sin position, han friades å andra sidan av tingsrätten. Om de hade möjlighet att fortsätta i sina politiska roller kanske också är beroende på hur viktiga de ansågs vara för respektive parti. Bruno Reinfeldt valde dock att lämna partiet:

”– Det här är enbart mitt eget beslut. [...] Jag inser att uppmärksamheten kring mitt rattfylleriåtal skadar partiet för mycket.” (Art. 60)

5.4.5 Vilka påverkas?

Parti- och lagnamnet nämns frekvent i alla artiklar. I och med att det handlar om lagliga överträdelser har dessa en negativ klang. Förekommer då partiets namn ofta i sammanhang som inte är särskilt gynnande kan det i förlängningen påverka hur mediernas publik tänker när det är dags att gå till valurnorna, eller när laget ska söka sponsorer. De som exempelvis sponsrade AIK, och därmed Dulee Johnson svärtades också ner på grund av en persons snedsteg. Och det är inte bara ryktet som skadas, även prestationen. Detta är kanske mest framträdande i Dulee Johnsons fall vilket även reportrarna spelade på då de ofta fokuserar på hur laget skulle klara sig utan Johnson:

”Laget är farligt nära att ramla ner i superettan. Krisen är närmast total i mästarklubben AIK.” (Art. 34)

Sven Otto Littorins roll hade som arbetsmarknadsminister en betydelsefull roll i regeringen samtidigt som han var med och skapade den viktiga arbetspolitiken i de nya Moderaterna. Partiet påverkades negativt i dubbel bemärkelse. Först i och med att partinamnet nämndes i ett negativt sammanhang men även i och med att Littorin valde att avgå vilket innebär att de förlorade en viktig tillgång.

Bruno Reinfeldt försökte att minska effekten av händelsen genom att avgå från sina uppdrag. Man kan fundera på om det endast hade att göra med, som han själv sa, att hans överträdelse hade skadat partiet. Han är ju även pappa till Sveriges statsminister och han torde vilja skydda honom.

5.5 Slutsatser

Med utgångspunkt i teorierna kring medielogik, medialisering, individualisering och framing har vi valt att titta på skandaler inom de journalistiska genrerna sport och politik. Vi har jämfört de båda styrfälten för att pröva vår tes att medielogiken, och alltså samma frame, är den logiken som dominerar över genrelogiken i respektive genre.

Vi har också utgått ifrån att skandaljournalistik innehåller många av de element som ryms inom medielogiken. Det krävs bland annat intensifiering, polarisering, konkretisering, tillspetsning och förenkling, det vill säga koncentrerad av den logik som medierna arbetar efter för att skandalen ska uppfylla skandalkraven.

Som vi misstänkte när vi ställde vår tes är sporten faktiskt medialiserad till en ganska hög grad. Medielogiken förekommer inom sportjournalistiken även om den inte utvecklats till en fullt lika dominant logik som inom politiken. I takt med att genren sport har blivit en mer

populär och central journalistisk genre har också aktörerna inom den blivit mer relevanta som sociala offentliga figurer. I en sportvärld där bevakningen ökat, har också värdet av privat moral ökat. Och därmed risken för konsekvenser av en normöverträdelse.

Vi har bland annat sett att förväntningar byggs upp och ramas in på samma sätt inom sportjournalistiken såväl som politiken. Det handlar om de epitet som aktörerna tillskrivs och de olika bakgrundsöverträdelserna och annan bakgrundsfakta som lyfts upp. Exempelvis som att kalla dem "skandalspelaren" och sedan lägga in en faktaruta med bakgrundshistoria beskrivande tidigare skandaler. Att redan i namnet ange om det till exempel är en stjärna eller en skandalstjärna placerar huvudaktören i ett visst ljus direkt. Att sedan dessutom beskriva tidigare överträdelser eller förtroendeuppdrag bygger vidare på bilden av huvudaktören.

Inom båda genrerna har vi hittat exempel på när tidningen eller journalisten själv tagit tydlig ställning och själv agerade aktiv, pådrivande aktör i skandalen (i fallen med Sven Otto Littorin, Per Gahrton och Dulee Johnson). Även om de olika fallen skiljer sig i vilken tendens journalisten/tidningen har haft. Detta visar på att det inte upplevs som ett större steg att ta för sportjournalisten än för tidningen som täcker en politisk skandal. Visst kan man ifrågasätta att journalisten, som i exemplen med Gahrton och Johnson, var en egen individ i sammanhanget, men det är en individ som arbetar inom ramen för de redaktionella och organisatoriska rutinerna och medielogikens krav.

I närapå alla fallen stod huvudaktören helt ensam, utan riktig uppbackning eller urskuldande bortförklaring från något kollektiv eller annan aktör. Vi har tolkat det som en indikator på en typisk roll i det individualiserade samhälle inom vilket denna journalistik utövas. Detta förenar därför de båda ämnesområdena i och med att de verkar under samma förutsättningar. Det pekar på sambandet mellan individualism på en samhälls nivå och en medielogik på en lika övergripande nivå inom journalistiken. Två system som i mångt och mycket hänger ihop.

Viss skillnad trodde vi också att det skulle finnas genrerna emellan. Vissa indikatorer har visat på detta motsatta förhållande mellan de båda styrfälten. Exempelvis att fler aktörer fick komma till tals, och på ett personligare sätt, inom sportjournalistiken jämfört med politiken. Något som vi tolkat som en högre grad av medieträning från de politiska aktörernas håll. Inom sporten var man också betydligt kraftfullare i uttalandena och mer inkonsekventa i dömandet av huvudaktörerna. Samtidigt blev konsekvenserna större för politikerna som krävdes på mer ansvar, i linje med deras roll i samhället.

På det sammantagna visar detta på att både den politiska genrelogiken och sportens genrelogik domineras av skandalens och medielogikens regler. Det personifierade, polariserade och dramatiserade elementen är, tillsammans med flera andra, centrala oavsett genre. Alltså ser vi vår tes besvarad efter förväntningarna.

När vi tolkat, analyserat och dragit våra slutsatser anser vi också att vi kan säga att det är sannolikt att andra ämnesområden påverkas likadant. De genrer som vi godtyckligt graderat mellan politikens och sportens genrelogiker, som exempelvis nöje och ekonomi, tror vi också domineras av samma framing (graderingen handlar om olikheter i genrelogiker). Då dessa än mindre skiljer sig sinsemellan och från respektive extrempunkter (sport och politik), tror vi att de påverkats minst lika mycket av medialiseringen och samma frame som sportjournalistiken.

6. Sammanfattning

Här nedan kommer en sammanfattning av uppsatsen. Vi inleder med att kort presentera vad vi avsett att undersöka för att sedan gå in på några av de viktigaste resultaten.

Med utgångspunkt att det inom politiken finns en medielogik som vuxit sig stark och blivit ett centralt maktverktyg, ville vi undersöka om andra styrfält påverkats lika starkt av denna medielogik. Medielogikens samtliga element krävs för att skandalen ska uppfylla skandalkraven. Därför valde vi att jämföra hur den journalistiska rapporteringen av alkohol- och sexskandaler såg ut bland politiker och idrottsmän. Detta för att se om det finns indikatorer som kan ge svar och visa på om medielogiken verkar på samma sätt inom dessa två områden.

Vår hypotes ställde vi med utgångspunkt i teorier kring medielogik, medialisering, individualisering och framing. Vi trodde att oavsett om skandalen utspelade sig inom sportens värld eller i den politiska sfären, så dominerar de medielogiska reglerna över respektive genrelogik. Det vill säga att de följs i större utsträckning i det journalistiska gestaltandet av de olika skandalerna.

Resultaten som vi fått fram visar att sportjournalistiken till en hög grad faktiskt är medialiserad och att medielogiken även förekommer inom sportens värld. Dock inte lika utvecklad som inom politiken.

Bland annat visar undersökningen att förväntningarna på huvudaktörerna inom de två ämnesfälten byggdes upp och ramades in på liknande vis. Med hjälp av olika epitet samt bakgrundsfakta framställdes huvudaktören i skandalen på ett visst sätt. Därmed påverkas publikens uppfattning i en viss riktning, detta enligt framing-teorin.

Man kan inom de två genrerna också se att journalisten i vissa fall tog ställning i skandalen genom ordval och formuleringar. I ett fall fungerade Aftonbladet till och med som en pådrivande part i skandalen. Trots att journalisten är en egen individ i detta sammanhang arbetar man inom ramarna för de redaktionella och organisatoriska rutinerna och medielogikens krav.

Men, vi har även upplevt skillnader mellan styrfälten. Som vi nämnde här ovan upplever vi att politiken i större utsträckning anpassat sig efter medielogiken. Ett tecken som visar på detta är att politiker framträdde som mer medietränade. De uttalade sig mer neutralt jämfört med aktörer inom sporten där man är mer kraftfull i sina uttalanden och ibland inkonsekventa i dömandet av huvudaktören.

Undersökningen visar därmed att de personifierade, polariserade och dramatiserade elementen, tillsammans med flera andra, är centrala oavsett genre. Vi har alltså hittat de svar som vi förväntade oss. I och med detta antar vi att det är sannolikt att andra styrfält påverkas likadant vid en skandal, detta utifrån att vi valde att analysera och undersöka två vilt skilda ämnesområden i vardera ytterkanten.

7. Slutdiskussion

Här för vi några avslutande resonemang och reflektioner kring våra resultat. Med vår studie som central utgångspunkt pratar vi om skandaljournalistiken. En problematisering av journalisten och redaktionen placerad i en praktisk verklighet.

7.1 Skandalens konsekvenser och den journalistiska kvaliteten

I tre av fallen som vi har undersökt tvingades politikerna avgå och en idrottsman stängdes av. I ett citat i kapitel 1. Inledning diskuterar Niklas Ekdal om skandaler ska väga tyngre än det man utträttat. Han kopplar detta till anledningen att media inte avslöjade Per-Albin Hanssons familjesituation:

”Vägde detta politiska facit möjligen tyngre än det tvivelaktiga familjelivet? Kanske. Med dagens medioklimat hade mannen i varje fall varit omöjlig.” (Ekdal, 2010, Dagens Nyheter)

Vi är inne på samma spår. Idag plockar media, i synnerhet kvällspressen, upp väldigt små överträdelser som de inte gjort i samma utsträckning förut. Det spelar relativt liten roll om det är ett statsråd som mutat tjänstemän eller en skådespelare som snabbt lösviktsgodis. Många övertramp blir stora svarta rubriker och texter som får breda ut sig på uppslag.

Det handlar inte direkt om ett försvar av politikernas privata sfär, även om det absolut är ett legitimt perspektiv att diskutera utifrån. Det handlar snarare om en uppmaning till försiktighet kring publicering på grund av konsekvenserna det får för den journalistiska kvaliteten. Det tar fokus från viktiga frågor kring huvudpersonen i skandalens yrkesroll och skiftar också fokus från annan viktig och breddande journalistik som inte får samma plats i den dagens tidning. Det finns alltså en risk för att journalistiken inte på samma sätt kan fullgöra sin roll kring mångfald och objektivitet. Journalistiska format som kanske saknar de dramatiserande och tillspetsade möjligheterna.

Vi ifrågasätter inte heller skandalen som princip eller att man bör granska makthavare, tvärtom. Bengt Johansson för i *Drevet går* ett intressant resonemang kring det demokratiska värdet av skandaler (Pihlblad, 2010, s.43-44). Något vi också talat om under ”3.2.4 Skandalernas demokratiska funktion”. Enligt Johansson är det ett ”sundhetstecken”, och utan dem finns det anledning att vara orolig. För då har inte journalisterna fullföljt sitt uppdrag som tredje statsmakt och granskare av makthavarna. Det finns alltså ett sunt och hälsosamt förtecken i skandalens blotta existens. Av samma anledning, menar Johansson, förekommer inte skandaler i de totalitära regimerna runt om i världen.

Frågan är alltså: vad motiverar en publicering? Skandalkriterierna känner vi till, men kanske är det klokt av journalister att fundera en extra gång på nyhetsvärderingen av varje övertramp och ibland bortse från den annars givna medielogiken. Och i samma veva ta sig en funderare kring värdet av ansvarsfull journalistik på bekostnad av antal sålda lösnummer.

7.2 Medierna som aktörer i skandalen

Om vi gör en kort djupdykning ner i själva skandalens komponenter så har vi upptäckt en annan spännande, om än redan väl diskuterad företeelse – de aktiva mediernas roll.

I fallet med Sven Otto Littorin agerade tidningen Aftonbladet aktiv, deltagande aktör som tydligt arbetade med att få arbetsmarknadsministerns avgång kopplad till deras källa. Det var de som avslöjade sexköpet med just den anonyma källan som central kritik. Expressen behöll i det fallet en mer objektiv profil och motsatte sig faktiskt också Aftonbladets tolkning av Littorins uttalande. Vi såg även i fallen med miljöpolitikern Per Gahrton och fotbollsspelaren Dulee Johnson ett tydligt ställningstagande av journalisten själv.

Detta tolkar vi som ett oprofessionellt och riskabelt förhållningssätt till källor och andra inblandade i skandalen. Naturligtvis ett område där journalister har all anledning att se upp och stanna upp. Som vi vet sker ofta skandaler under arbetsformer som karaktäriseras av högt tempo; lite tid att kontrollera källor och överväga publiceringar, och en sensationalism. Dessa drivs på av en ökande kommersiell logik, men det är inte riktigt dit vi vill komma. Vad vi vill peka på är att skandalen är en form av journalistik där detta ställs på sin spets.

Genom den här studien vi presenterat hoppas vi att yrkesverksamma journalister ska kunna reflektera över vilken logik de arbetar efter och av vilken anledning, även de som täcker sport eller andra områden förknippade med en mindre kritisk ton. Ska journalister aktivt försöka att behålla en viss genrelogik? Kanske, kanske inte, men en reflektion är åtminstone på sin plats.

7.3 Skandalens avskydda storebror

Som huvudaktör står man ofta värnlös när skandalen väl briserat i massmedierna. Det blir följden av att flera medier går på samma syndabock samtidigt. Mycket av informationen drunknar i annan och medan vissa andra fragment får enorm plats.

De skandaler som vi ser idag ser annorlunda ut än de för 40 år sedan. Idag handlar det inte om två eller tre medier som samtidigt rapporterar om en och samma överträdelse, idag kan det vara så många fler. Detta beror förstås på att medielogiken och den kommersiella logiken vunnit stor mark inom hela medieområdet. Det är skandalens avskydda storebror, drevet.

Som vi nämnde nyss såg vi att det fanns tidningar och journalister som själva agerade aktörer inom själva skandalen. Det är delvis en följd av det höga tempo som vi också nämnde. Detta beror av alla andra mediala aktörer som arbetar med att täcka samma skandal. Denna kollektiva hets och drevjakt går åt ett och samma håll och riskerar inte bara kvaliteten av granskningen och den demokratiska funktionen av journalistik, utan förändrar även konsekvenserna för huvudaktören. Får huvudaktören rättvis behandling? Och är det verkligen rätt människor som hämtas in från periferi för att uttala sig i skandalens centrum?

Man kan tycka att Littorin använde sig av ett billigt knep för att undgå sexköpsskandalen genom att skylla på den där mediebevakningen av barnen. Men det är ett verkligt problem för många offentliga personer och det är ett integritetsproblem som bör diskuteras i termer av arbetsrutiner för yrkesverksamma journalister.

7.4 Vidare forskning

Skandaljournalistik är ett intressant och brett ämne. Vi har endast fokuserat på en liten del i vår undersökning så ännu finns stora delar utforskade. Som vi skrev i Kapitel ”4. Metod och Material” anser vi att det hade varit intressant att fokusera på skandaler med en anonym huvudaktör. Hur framställs man, varför hålls man anonym, avslöjas namnet under skandalens gång och när, är bara några av frågorna som man skulle kunna titta på.

Webben är en medieform under ständig förändring. I och med de krav som finns på att vara först med en nyhet finns också risken att det ibland går för snabbt. Det vill säga att man inte hinner kontrollera upp en uppgift utan publicerar på osäkra grunder. Vi tycker att det hade varit intressant att studera skandaljournalistik på webben utifrån dessa premisser.

Vi har i vår studie valt att inte granska opinionsmaterial, det vill säga ledare och krönikor. Under arbetets gång har vi dock stött på ett antal texter av denna karaktär och tycker att det är spännande hur tidningarna tar ställning i en fråga. Därför tycker vi att även detta område hade varit intressant att utforska.

Slutligen föreslår vi att vår studie breddas. Vi har undersökt skandaljournalistik inom två styrfält, sport och politik. Man skulle även kunna se på andra områden som nöje och ekonomi för att ytterligare bredda bilden av vilka journalistiska områden som medialiserats. Därtill finns det fler typer av skandaler man kan se till, exempelvis göra skillnad mellan olagliga handlingar och övertramp som endast ses som brott mot samhällliga eller sociala normer. Dessutom går det att bredda materialet genom att se även till andra tidningar, dagstidningar för att få en annan typ angrepp på skandalen.

Med andra ord är ämnet skandaljournalistik närmast ett ändlöst område att forska vidare inom.

Källförteckning

- Allern Sigurd & Pollack, Ester (2012): *Scandalous! The mediated construction of political scandals in four Nordic countries*. Nordicom: Göteborg
- Altheide, David L (1996): *Qualitative media analysis*, Sage Publications: California
- Beck, Ulrich & Beck-Gernsheim (2002): *Individualization – institutionalized Individualism and its Social and Political Consequences*, Sage Publications: London
- Entman, Robert M. (1993): *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*, Journal of Communication 43(4), Autumn. 51-58.
http://www.unc.edu/~fbaum/teaching/POLI891_Sp11/articles/J-Communication-1993-Entman.pdf
- Entman, Robert M. (2007): *Framing Bias: Media in the Distribution of Power*, Journal of Communication 57 163–173.
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1460-2466.2006.00336.x/pdf>
- Ekdal, Niklas (2010-07-13): "Littorinskandalen en katastrof för vårt politiska system" <http://www.dn.se/nyheter/valet-2010/niklas-ekdal-littorinskandalen-en-katastrof-for-vart-politiska-system>, Dagens Nyheter, Hämtad: 2012-04-12
- Esiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wängnerud, Lena (2012): *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Nordstedts Juridik AB: Stockholm
- Gianpietro, Mazzoleni & Winfried, Schulz (1999): *Mediatization of Politics: A Challenge for Democracy?* Political Communications, 16:3, 247-261, London: Routledge
- Johansson, Bengt (2006): *Efter valstugorna – skandalstrategier och mediemakt*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet
- Lull, James & Hinerman, Stephen (1997): *Media Scandals: Morality and Desire in the Popular Cultural Marketplace*, Blackwell Publishers Ltd: Oxford
- Nilsson, Joakim (2004): *Offentlighetens tribunal – drevkarlar och demokrati*, Licentiat: Lund, Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet
- Nord, Lars (2001): *Statsråden och dreven – Raineraffären 1983 och Freivaldsaffären 2000*, Rapport från Stiftelsen Institutet för mediastudier
- Pihlblad, Anders (2010): *Drevet går – om mediernas hetsjakt*, Natur och kultur: Stockholm
- Strömbäck, Jesper (2004): *Den medialiserade demokratin: om journalistikens ideal, verklighet och makt*, SNS Förlag: Stockholm

Strömbäck, Jesper (2008): *Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics*. I *The International Journal of Press/Politics*, 13: 228-246. Sage Journals: Sundsvall

Thompson, John B (1995): *The media and Modernity. A social theory of the media*, Polity Press; Cambridge

Thompson, John B (2000): *Political Scandal: Power and Visibility in the Media Age*. Blackwell Polity Press: Cambridge

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=97135&a=1277476>Hämtad: 2012-04-12

Artikelreferenser

Åke Blomqvist

1. Toppolitiker avgår efter sexskandal - Kommunalrådet försökte köpa minderårig flicka, Aftonbladet, 2009-11-10, s. 8
2. Tio män - en flicka - Herrmiddagarna var våldsamma sexorgier - flickorna vågade inte neka, Aftonbladet, 2009-11-11, s. 8-9
3. Flickan: Det gjorde fruktansvärt ont - Toppolitiker arrangerade gruppsex med minderårig flicka, Aftonbladet, 2009-11-11, s. 6
4. 17-åriga flickan om politikern: Han skulle ha halva priset, Aftonbladet, 2009-11-11, s. 7

Fredrik Bremberg

5. Greps av polisen – Bremberg misstänkt för grovt rattfylleri & våldsamt motstånd, Aftonbladet, 2008-06-25, s. 2
6. Jag är oskyldig – Bremberg nekar till rattfyllan, Expressen, 2008-06-26, s. 19
7. Stjärnadvokat ska försvara Bremberg – Han tillbakavisar alla anklagelser, Aftonbladet 2008-06-27, s. 10
8. Kändisadvokaten ska försvara Bremberg: ”Ingen kommentar”, Expressen, 2008-06-27, s. 15

Dusan Djuric

9. Fast för rattfylla – Körde bil på cykelväg – förlorade körkortet, Aftonbladet, 2008-01-05, s. 2
10. Förbundets uppmaning till Djuric: Nu får du passa dig, Aftonbladet, 2008-01-05, s. 3
11. Jag ångrar mig – Djuric talar ut om rattfyllan: Ska aldrig upprepas, Aftonbladet, 2008-01-06, s. 24
12. Lagrell: Han får inget straff, Expressen, 2008-01-06, s. 3
13. Stjärnan fast för rattfylla – Djuric: ”Jag skäms”, Expressen, 2008-01-06, s. 11
14. De kommer att hålla ett extra öga på honom – HBK informerade Zürich om rattfyllan: Viktigt att poängtera, Aftonbladet, 2008-01-08, s. 15

Per Gahrton

15. Han körde på polis – full. Per Gahrton greps misstänkt för rattfylleri, Expressen, 2005-05-13, s. 18
16. Krockade med polis - Per Gahrton misstänks för rattfylla, Aftonbladet, 2005-05-13, s. 15

17. Han har kört onykter förut. Per Gahrton beredd att avgå och installera alkolås i bilen, Expressen, 2005-05-14, s. 21

Magnus Hedman

18. Han ska pressas i sexförhör – Så vill åklagaren fälla Hedman i hovrätten, Aftonbladet, 2010-10-20, s. 18
19. ”Jag är emot all sexhandel” Hedman kritisk till åklagarens beslut, Aftonbladet, 2010-10-21, s. 12
20. Hedmans fall upp i hovrätten, Expressen, 2010-11-02
21. ”Nu vill jag bara samla kraft” Magnus Hedman i hovrätten om sexköpet: Tanken slog mig att de var prostituerade, Aftonbladet, 2010-12-18, s. 11
22. Hedman dömd för sexköp, Expressen, 2011-01-11

Tomas Johansson

23. ERKÄNT SEXKÖP – Tomas Johansson bekände brottet i polisförhör – nekar nu: ”Jag ljög, ville inte ha skrivelser”, Aftonbladet, 2011-03-12, s. 2
24. KÄNNS KONSTIGT – Johansson anser sig lurad av polisen – hoppas på resning i hovrätten: ”Vi ger inte upp”, Aftonbladet, 2011-03-12, s. 4
25. Förhöret med Johansson har gått korrekt till, Aftonbladet, 2011-03-15, s. 15
26. ”Jag ångrar att jag erkände”, Expressen, 2011-03-24, s. 14-15

Dulee Johnson

27. PLANEN: AIK KÖPER UT HONOM - Klubben utreder våldtäktsmisstanken mot Dulee, Expressen, 2010-10-14, s. 2-3
28. Vännen kan fälla Dulee – Sportbladet erfar: AIK-stjärnan häktas misstänkt för våldtäkt – missar flera ödesmatcher, Aftonbladet, 2010-10-14, s. 2
29. AIK låter det hända Spelarna om anklagelserna: ”Hoppas han inte gjorde det”, Aftonbladet, 2010-10-14, s. 4
30. Fler sponsorer kräver att AIK sparkar Dulee: ”Förstör för oss”, Aftonbladet, 2010-10-14, s. 5
31. Facket stöttar Johnson: ”Han är inte dömd för någonting än”, Aftonbladet, 2010-10-14, s. 5
32. Klubbens miss – drog in stödet AIK BEMÖTER KRITIKEN: ”Det är en vuxen människa, det är svårt”, Aftonbladet, 2010-10-15, s. 11
33. ISOLERAS - PÅ SEX KVADRAT - Åklagarens begäran om Dulee AIK bannlyser honom, Expressen, 2010-10-15

34. AIK:S NYA KRISPLAN - Här häktas Dulee Johnson - klädd i AIK-jacka Ödesmatch mot Gefle i bottenstriden i dag Ledningens lösning på kaoset: Lennart Johansson, Expressen, 2010-10-16
35. Utfrys av laget Dulee Johnson häktad - inget stöd från AIK: Någon borde vara här, Aftonbladet, 2010-10-16, s. 4
36. Johansson stöttar Dulee: Magkänslan är att han är oskyldig, Aftonbladet, 2010-10-16, s. 4
37. "Jag saknar inte Dulee" - AIK:s hjältar om turbulensen - och den viktiga segern, Expressen, 2010-10-17
38. Liberia: Vi ska hjälpa honom Kommer kontakta svenska UD: "Ska göra upp en plan", Aftonbladet, 2010-11-12, s. 6
39. AIK-STJÄRNAN ÅTALAS FÖR VÅLDTÄKT: "FINNS NOG MED BEVIS FÖR EN - ...FÄLLANDE DOM", Expressen, 2010-11-19
40. Dulee pekats ut av vittne AIK-stjärnan åtalas för våldtäkt: "Fängelse enda tänkbara", Aftonbladet, 2010-11-19, s. 9
41. Får klubbens stöd – trots press från sponsorer, Aftonbladet, 2010-11-27, s. 2
42. Osäkert om Johnson är välkommen tillbaka till AIK: 'Vi avvaktar domen', Expressen, 2010-11-27
43. Fansen och sponsorn: "Sparka Dulee", Aftonbladet, 2010-11-30, s. 16

Sven Otto Littorin

44. Här tar det slut - Aftonbladet frågar ut ministern om ett påstått brott – då väljer han att avgå samt Planen: Dj-tävling. Slutresultat: En avskedsansökan, Aftonbladet, 2010-07-08, s. 6-7
45. Krisen för Reinfeldt - Kände till att Littorin anklagades för påstått sexköp - men teg: "Man vill inte sprida rykten", Expressen, 2010-07-11, s. 10
46. "Jag har inte gjort något olagligt" - Littorin pressades av partikamraterna i timmar: Erkänner sexchatt, Nekar till att ha köpt sex, Expressen, 2010-07-11
47. Anna, 30: Allt är sant - Hon pekats ut som lögnare av exministern, Aftonbladet, 2010-07-11, s. 8
48. Littorin är ensam - Hela partiet vänder honom ryggen, Aftonbladet, 2010-07-11, s. 6
49. Sålde sex till Littorin - Anna, 30: Han betalade redan i hallen – 2000 kronor kontant, Aftonbladet, 2010-07-11, s. 6-7
50. Littorin talar ut, Expressen, 2010-07-14, s. 8
51. Littorin talar ut - I det läget gjorde jag vad jag kunde för att stoppa publiceringen, Aftonbladet, 2010-07-14, s. 6-7

52. Dementin - ord för ord - Littorins pressekreterare förnekade sexköpet före publiceringen i Aftonbladet, Expressen, 2010-07-15, s. 8-9

Bruno Reinfeldt

53. REINFELDTS PAPPA GREPS FÖR RATTFYLLA - Den kände kommunpolitikern åtalas mot sitt nekande, Expressen, 2009-02-16, s. 14
54. VÄGRAR BE OM URSÄKT - Reinfeldts pappa misstänkt för rattfylla - hagelgevär beslagtogs, Expressen, 2009-02-16, s. 14-15
55. RISKERAR SPARKEN - Politikern Bruno Reinfeldt åtalad för rattfylla - vid rätten där han själv sitter som nämndeman, Aftonbladet, 2009-02-17, s. 6-7
56. "Jag vet inte vad som hänt eller inte" - Reinfeldt om åtalet mot hans pappa för rattfylleri, Expressen, 2009-02-17, s. 17
57. Det är Sovjet- metoder - Statsministerns pappa om rattfyllan och vapnet, Aftonbladet, 2009-02-18, s. 20-21
58. "Fredrik har inte vetat om det här" - Reinfeldts far Bruno om den tunga tiden efter gripandet, Expressen, 2009-02-18, s. 29
59. Expert ska hjälpa Reinfeldts pappa - Bruno Reinfeldt kallar in sitt specialvittne till rättegången, Expressen, 2009-02-19, s. 22
60. Nu lämnar han politiken - Reinfeldts misstänkta rattfylla "skadar partiet, Expressen, 2009-02-20, s. 19

Bilaga 1.

Protokoll

Artikelnummer

Här numreras artiklarna från 001 och uppåt

Tidning

Aftonbladet eller Expressen

Datum

År-månad-datum

Huvudaktör

Den personen som är central i artikeln i fråga

Vem gör en överträdelse?

Vilken roll har huvudaktören inom sitt område/bransch/yrke?

Vilken medial roll har huvudaktören?

Vilka förväntningar finns det på huvudaktören? Varför finns de?

Vilka andra aktörer lyfts fram?

Exempelvis idrottsförbund eller parti

Vilken koppling har huvudaktören och de andra aktörerna?

Vad består överträdelsen av?

Vilken social/samhällelig norm bryts?

Vilken juridisk norm/lag bryts?

Bryter man mot något mer?

Görs en andra överträdelse, t.ex. lögn

Hur ser huvudaktören själv på övertrampet?

Med specifika ord och meningar

Vad består skuldförklaringen i?

Kan vara från huvudaktören själv eller någon annan, ex. gener

Vilka konsekvenser får överträdelsen?

Hur formuleras ansvarskrävandet av huvudaktören? Och av vem?

Vilka stödjer/ställer sig neutrala inför överträdelsen?

Vilka drabbas av skandalen?

Organisation, familj, parti, samhälle osv.